

ข้อบังคับ

การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๖๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒๘ ประกอบมาตรา ๒๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
สภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงตราข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐”
- ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- ข้อ ๓ ภายใต้อำนาจมาตรา ๑๔๙ ของรัฐธรรมนูญ เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติ
ให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับแล้ว ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติรอไว้ห้าวันก่อนนำไปประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้ คำว่า

- “ข้อบังคับ” หมายความว่า ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐
- “ประธานสภา” หมายความว่า ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- “รองประธานสภา” หมายความว่า รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- “สภา” หมายความว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- “ประธาน” หมายความว่า ประธานของที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- “สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- “กรรมการ” หมายความว่า กรรมการสามัญหรือกรรมการวิสามัญ
- “บริเวณสภา” หมายความว่า อาณาบริเวณอันเป็นขอบเขตของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
และให้หมายความรวมถึงอาคารที่ทำการต่าง ๆ และอาคารที่ทำการสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วย
- “เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- “การประชุม” หมายความว่า การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- “องค์การตามรัฐธรรมนูญ” หมายความว่า องค์การอิสระและองค์การย่อยการตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อ ๕ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติรักษาการตามข้อบังคับนี้ และมีอำนาจวางระเบียบ
เพื่อปฏิบัติการตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

การเลือกประธานสภาและรองประธานสภา

ข้อ ๖ ในการเลือกประธานสภาและรองประธานสภาครั้งแรก ให้เลขาธิการเชิญสมาชิกผู้มีอายุสูงสุด ซึ่งอยู่ในที่ประชุมสภาเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมสภา เพื่อให้ที่ประชุมสภาดำเนินการเลือกประธานสภาและรองประธานสภา และเพื่อให้ที่ประชุมสภาดำเนินการในเรื่องอื่นที่จำเป็นจะต้องประชุมปรึกษาในการประชุมครั้งนั้นด้วย

ในการดำเนินการเลือกตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมสภาได้รับการเสนอชื่อเป็นประธานสภาหรือรองประธานสภา ให้สมาชิกผู้มีอายุสูงสุดในลำดับถัดไปซึ่งอยู่ในที่ประชุมสภาเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมสภา

ข้อ ๗ ในการเลือกประธานสภา สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อสมาชิกได้หนึ่งชื่อ การเสนอนั้นต้องมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน

ก่อนที่จะดำเนินการเลือกประธานสภานั้น ให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อตามวรรคหนึ่ง กล่าวแสดงวิสัยทัศน์ในการที่จะดำรงตำแหน่งเป็นประธานสภาต่อที่ประชุมสภา

ถ้ามีการเสนอชื่อผู้ใดเพียงชื่อเดียว ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับเลือก

ถ้ามีการเสนอชื่อสองชื่อหรือมากกว่าสองชื่อ ให้มีการลงคะแนนเป็นการลับโดยการเขียนชื่อผู้ซึ่งตนประสงค์จะเลือกลงบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้ แล้วให้เรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรมาลงคะแนนเป็นรายคน โดยนำซองใส่ลงในภาชนะที่จัดไว้เพื่อการนั้น ในการตรวจนับคะแนน ให้ประธานเชิญสมาชิกจำนวนห้าคนเป็นกรรมการตรวจนับคะแนน

กรณีมีการเสนอชื่อสองชื่อ ให้ผู้ได้คะแนนสูงสุดเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้าได้คะแนนเท่ากันให้เลือกใหม่อีกครั้งหนึ่ง แต่ถ้าคะแนนเท่ากันอีก ให้ใช้วิธีจับสลาก

กรณีมีการเสนอชื่อมากกว่าสองชื่อ ให้ผู้ได้คะแนนสูงสุดและมีคะแนนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่มาประชุมเป็นผู้ได้รับเลือก แต่ถ้าผู้ได้คะแนนสูงสุดมีคะแนนไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ถ้ามีผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับแรกหนึ่งคน และผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับที่สองหนึ่งคนให้นำชื่อผู้ได้คะแนนสูงสุดสองลำดับดังกล่าวมาให้สมาชิกลงคะแนน หรือ

(๒) ถ้ามีผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับแรกเกินกว่าหนึ่งคนให้นำชื่อผู้ได้คะแนนสูงสุดดังกล่าวมาให้สมาชิกลงคะแนน หรือ

(๓) ถ้ามีผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับแรกหนึ่งคนและมีผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับที่สองเกินกว่าหนึ่งคนให้นำชื่อผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับแรกและลำดับที่สองทุกคนมาให้สมาชิกลงคะแนน

ทั้งนี้ ให้ผู้ได้คะแนนสูงสุดเป็นผู้ได้รับเลือก แต่ถ้าคะแนนเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลาก

ให้ประธานประกาศชื่อผู้ได้รับเลือกต่อที่ประชุมสภา และสั่งให้เจ้าหน้าที่ทำลายบัตรออกเสียงลงคะแนนนั้นด้วย

ข้อ ๘ ในการเลือกรองประธานสภา ให้นำความในข้อ ๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่สภามีมติให้มีรองประธานสภาจำนวนสองคน ให้เลือกรองประธานสภาคนที่หนึ่งก่อน แล้วจึงเลือกรองประธานสภาคนที่สองต่อไปตามลำดับ

ข้อ ๙ ในการเลือกประธานสภาหรือรองประธานสภาแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้นำความในข้อ ๗ และข้อ ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๐ เมื่อได้เลือกประธานสภาและรองประธานสภาแล้ว ให้เลขาธิการแจ้งไปยังหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเพื่อ นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป

เมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งประธานสภาและรองประธานสภาแล้ว ให้เลขาธิการส่งสำเนาประกาศพระบรมราชโองการไปยังคณะรัฐมนตรี ศาลฎีกา ศาลปกครองสูงสุด ศาลรัฐธรรมนูญ และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ เพื่อทราบด้วย

หมวด ๒

หน้าที่และอำนาจของประธานสภา

รองประธานสภาและเลขาธิการ

ข้อ ๑๑ ประธานสภามีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมและดำเนินกิจการของสภา

(๒) เป็นประธานของที่ประชุมสภา

(๓) รักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุมสภาตลอดถึงบริเวณสภา

(๔) เป็นผู้แทนสภาในกิจการภายนอก

(๕) แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ ตาม (๑) หรือ (๖)

(๖) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๒ รองประธานสภามีหน้าที่และอำนาจช่วยประธานสภาในกิจการอันเป็นหน้าที่และอำนาจของประธานสภา หรือปฏิบัติการตามที่ประธานสภามอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีประธานสภาหรือประธานสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในกรณีที่มีรองประธานสภา ให้รองประธานสภาเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาตามลำดับที่เรียงไว้ในข้อ ๘

ข้อ ๑๓ เลขาธิการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) นัดประชุมสภา และนัดประชุมคณะกรรมการครั้งแรก

(๒) เชิญผู้เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมสภาและที่ประชุมคณะกรรมการเข้าปฏิบัติหน้าที่

(๓) ช่วยประธานในการควบคุมการนับคะแนนเสียง

- (๔) ควบคุมการทำรายงานการประชุมทั้งปวง
- (๕) ยืนยันมติของสภาไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง
- (๖) รักษาสรุพอักษรและข้อมูลของสภา
- (๗) ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภาวางไว้
- (๘) กำกับดูแลการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับอย่างมีประสิทธิภาพ
- (๙) ปฏิบัติการตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้
- (๑๐) ปฏิบัติการอื่นตามที่ประธานสภามอบหมาย

หมวด ๓

การประชุมสภา

ส่วนที่ ๑

วิธีการประชุม

ข้อ ๑๔ การประชุมย่อมเป็นการเปิดเผย แต่ถ้าคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

ในการประชุมที่เป็นการเปิดเผย ให้บุคคลภายนอกเข้าฟังการประชุมได้ตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด และให้ประธานสภาจัดให้มีการถ่ายทอดการประชุมทางวิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ เครื่องขยายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์วงจรปิดภายในบริเวณสภา และล่ามภาษามือตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด หากมีเหตุขัดข้องให้แจ้งที่ประชุมสภาทราบ

ในการประชุมลับ ผู้ที่จะอยู่ในที่ประชุมสภาหรือ ณ ที่ใดในระยะเวลาที่จะฟังการประชุมได้ก็แต่เฉพาะสมาชิก รัฐมนตรี และผู้ที่ได้รับอนุญาตจากประธาน และห้ามใช้เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกภาพหรือเครื่องมือสื่อสารใด ๆ ยกเว้นการบันทึกของสภา

ข้อ ๑๕ การประชุมให้เป็นไปตามกำหนดที่สภามีมติไว้ แต่ประธานสภาจะสั่งงดการประชุมครั้งใดก็ได้เมื่อเห็นว่าไม่มีเรื่องที่สมควรจะบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม

ในกรณีที่ประธานสภาเห็นสมควร หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาให้เรียกประชุมเป็นพิเศษ ก็ให้เรียกประชุมได้

ข้อ ๑๖ การนัดประชุมต้องทำเป็นหนังสือ โดยให้แจ้งนัดทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

การนัดประชุมให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน แต่ประธานสภาจะนัดเร็วกว่านั้นหรือนัดประชุมโดยวิธีอื่นใดก็ได้เมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องด่วน

ข้อ ๑๗ ภายใต้บังคับข้อ ๑๓๖ ให้ส่งระเบียบวาระการประชุมกับเอกสารที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกับการแจ้งนัดประชุมตามวิธีการในข้อ ๑๖ แต่ประธานสภาจะให้ส่งเพิ่มเติมอีกในเวลาใดก็ได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๘ การนัดประชุมหรือการส่งเอกสารตามข้อ ๑๖ หรือข้อ ๑๗ อาจดำเนินการส่งเป็นหนังสือด้วยก็ได้เมื่อประธานสภาเห็นสมควร หรือตามที่สมาชิกร้องขอ

ข้อ ๑๙ การจัดระเบียบวาระการประชุม ให้จัดลำดับ ดังต่อไปนี้

- (๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม
- (๒) รับรองรายงานการประชุม
- (๓) กระทู้ถาม
- (๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว
- (๕) เรื่องที่ค้างพิจารณา
- (๖) เรื่องที่เสนอใหม่
- (๗) เรื่องอื่น ๆ

ในกรณีที่ประธานสภาเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องด่วน จะจัดไว้ในลำดับใดของระเบียบวาระการประชุมก็ได้

ข้อ ๒๐ ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม ประธานอาจอนุญาตให้สมาชิกปรึกษาหารือปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนหรือปัญหาอื่นใดได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานสภากำหนด และให้ประธานสภาส่งเรื่องดังกล่าวให้รัฐมนตรีหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องชี้แจงภายในสามสัปดาห์และแจ้งให้สมาชิกทราบ

ข้อ ๒๑ ให้สมาชิกผู้มาประชุมลงชื่อในสมุดที่จัดไว้ก่อนเข้าประชุมทุกครั้ง และเมื่อมีสัญญาณให้เข้าประชุม ให้สมาชิกเข้านั่งในที่ที่จัดไว้

เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ถาม ถ้ามีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ถือว่าเป็นองค์ประชุมพิจารณาได้

เมื่อประธานขึ้นบัลลังก์ ให้ผู้ที่อยู่ในที่ประชุมสภายืนขึ้นจนกว่าประธานจะได้นั่งลง

ข้อ ๒๒ เมื่อพ้นกำหนดเวลาประชุมไปสามสัปดาห์แล้ว จำนวนสมาชิกยังไม่ครบองค์ประชุม ประธานจะสั่งให้เลื่อนการประชุมไปก็ได้

ข้อ ๒๓ เมื่อถึงกำหนดเวลาประชุมหรือพ้นกำหนดเวลาประชุมไปสามสัปดาห์แล้ว ประธานสภาและรองประธานสภาไม่อยู่ในที่ประชุมสภาหรือไม่อาจมาประชุมสภาได้ ให้เลขาธิการแจ้งให้ที่ประชุมสภาทราบในกรณีเช่นนี้ให้เลขาธิการขออนุมัติที่ประชุมสภา เพื่อเชิญสมาชิกผู้มียุสสุตซึ่งอยู่ในที่ประชุมสภาเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมสภา เพื่อให้สมาชิกเลือกกันเองให้สมาชิกคนหนึ่งเป็นประธานเฉพาะคราวในคราวประชุมนั้น โดยให้นำความในข้อ ๗ ยกเว้นความในวรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม ส่วนการลงคะแนนเลือกประธานเฉพาะคราวให้กระทำการเปิดเผยตามข้อ ๖๗

ข้อ ๒๔ ในการประชุม ให้ที่ประชุมสภาพิจารณาเฉพาะเรื่องที่มีอยู่ในระเบียบวาระการประชุม และต้องดำเนินการพิจารณาตามลำดับระเบียบวาระการประชุมที่จัดไว้ เว้นแต่ที่ประชุมสภาจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๒๕ ผู้ใดประสงค์จะกล่าวถ้อยคำต่อที่ประชุมสภา ให้ยกมือขึ้นพ้นศีรษะ เมื่อประธานอนุญาตแล้วจึงยืนขึ้นกล่าวได้ และต้องเป็นคำกล่าวกับประธาน

ข้อ ๒๖ ถ้ารัฐมนตรีขอแถลงหรือชี้แจงเรื่องใดต่อที่ประชุมสภา ให้ประธานพิจารณาอนุญาตสมาชิกอาจซักถามเพื่อความกระจ่างแจ้งในเรื่องที่แถลงหรือชี้แจงนั้น หรืออาจตั้งข้อสังเกตก็ได้

ข้อ ๒๗ ในกรณีที่สภาพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การตามรัฐธรรมนูญ องค์การหรือหน่วยงานของรัฐที่กฎหมายกำหนดให้ต้องรายงานผลการปฏิบัติงานหรือรายงานอื่นต่อสภา ให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องที่เสนอใหม่ เว้นแต่กฎหมายจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น และให้ผู้แทนขององค์กรนั้นมีสิทธิเข้าแถลงหรือชี้แจงต่อที่ประชุมสภาได้ เมื่อประธานอนุญาต

ในกรณีที่สมาชิกจะต้องตรวจสอบระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน และให้ผู้แทนมีสิทธิเข้าแถลงหรือชี้แจงต่อที่ประชุมสภาได้ เมื่อประธานอนุญาต

ในการแถลงหรือชี้แจง ให้นำความในข้อ ๒๖ ข้อ ๕๕ ข้อ ๕๖ ข้อ ๕๗ และข้อ ๕๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๘ ประธานมีอำนาจปรึกษาที่ประชุมสภาในปัญหาใด ๆ กำหนดวิธีการตรวจสอบองค์ประชุม สักการการประชุม เลื่อนการประชุม หรือเลิกการประชุมได้ตามที่เห็นสมควร

ถ้าประธานสภาลงจากบัลลังก์โดยมิได้มอบหมายให้รองประธานสภาปฏิบัติหน้าที่แทน ให้เลิกการประชุม

ข้อ ๒๙ รายงานการประชุมเมื่อคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติตรวจแล้ว ก่อนที่จะเสนอให้สภารับรองให้ทำสำเนาวางไว้สามฉบับ รวมถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ณ ที่ซึ่งสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ประกาศกำหนดไว้ ไม่น้อยกว่าสามวัน เพื่อให้สมาชิกตรวจดูได้

รายงานการประชุมทุกครั้งจะต้องมีรายชื่อสมาชิกที่มาประชุม ที่ลาประชุม และที่ขาดประชุม บันทึกผลการแสดงตน และบันทึกการออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผยซึ่งปรากฏรายชื่อสมาชิก

สมาชิกมีสิทธิขอแก้ไขเพิ่มเติมรายงานการประชุมดังกล่าวให้ตรงตามที่เป็นจริง โดยยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมต่อประธานคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ถ้าคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่ยอมแก้ไขเพิ่มเติมให้ตามที่ขอ สมาชิกผู้นั้นมีสิทธิที่จะยืนยันคำขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อขอให้สภาวินิจฉัย

ข้อ ๓๐ ในการตรวจรายงานการประชุมครั้งใด ถ้ามีผู้ใดกล่าวถ้อยคำหรือข้อความใด ๆ และได้มีการถอนหรือถูกสั่งให้ถอนถ้อยคำหรือข้อความนั้นแล้ว ให้คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาว่าสมควรจะตัดถ้อยคำหรือข้อความดังกล่าวออกหรือไม่ ถ้าเห็นสมควรให้ตัดออก ให้บันทึกว่า “มีการถอนคำพูด” หรือ “ถูกสั่งให้ถอนคำพูด” แล้วแต่กรณี ไว้ในรายงานการประชุมครั้งนั้น ส่วนถ้อยคำหรือข้อความที่ตัดออก ให้บันทึกไว้ในรายงานการประชุมของคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วย

ข้อ ๓๑ รายงานการประชุมครั้งใด เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๒๙ วรรคหนึ่ง แล้ว ถ้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมในภายหลังโดยคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติแก้ไขเพิ่มเติมเอง หรือโดยสมาชิกขอให้แก้ไขเพิ่มเติมก็ตาม ในคราวที่สภาพิจารณารับรองรายงานการประชุมนั้น คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะต้องแถลงต่อที่ประชุมสภาถึงการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว

ข้อ ๓๒ เมื่อสภาได้รับรองรายงานการประชุมครั้งใดแล้ว ให้ประธานสภาลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน รายงานการประชุมที่ได้รับรองแล้ว แต่ประธานสภายังมิได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน หรือรายงานการประชุมที่ยังมิได้มีการรับรองเพราะเหตุที่อายุของสภาสิ้นสุดลง หรือเหตุจำเป็นอื่นอันไม่อาจก้าวล่วงได้ ให้เลขาธิการบันทึกเหตุนั้นไว้ และเป็นผู้รับรองความถูกต้องของรายงานการประชุมนั้น

ข้อ ๓๓ สภาอาจมีมติมิให้จัดรายงานการประชุมลับครั้งใดทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วนก็ได้ แต่ให้มีบันทึกพฤติการณ์ไว้

ข้อ ๓๔ การเปิดเผยรายงานการประชุมลับ ให้คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาและเสนอความเห็นเพื่อให้สภามีมติว่าจะเปิดเผยหรือไม่

ข้อ ๓๕ สภาอาจมีมติห้ามโฆษณาข้อความอันเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดินที่มีการกล่าวหรือปรากฏในการประชุมได้

ข้อ ๓๖ ให้เลขาธิการเป็นผู้พิมพ์หรือผู้โฆษณารายงานการประชุม เพื่อเป็นการเปิดเผย ให้ประชาชนทราบได้ทั่วไป โดยทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วยก็ได้ ทั้งนี้ นอกจากรายงานการประชุมลับ ที่มีได้มีมติของสภาให้เปิดเผยและข้อความที่ห้ามโฆษณาตามข้อ ๓๕

ส่วนที่ ๒

การเสนอญัตติ

ข้อ ๓๗ ญัตติทั้งหลายต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานสภา และในกรณีที่เป็ญัตติที่สมาชิกเป็นผู้เสนอ ต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน ทั้งนี้ เว้นแต่ข้อบังคับนี้ได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ญัตติที่สมาชิกร่วมกันเสนอตามจำนวนที่กำหนดในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และญัตติที่สมาชิกไม่ได้เป็นผู้เสนอ ไม่ต้องมีผู้รับรอง

ข้อ ๓๘ ญัตติที่สมาชิกขอให้สภามีมติยกเลิกระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน ต้องมีผู้รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน โดยต้องเสนอต่อประธานสภาภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ประธานศาลปกครองสูงสุดส่งระเบียบดังกล่าวให้สภา และให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

ข้อ ๓๙ ญัตติขอให้คณะกรรมการวิสามัญประจำสภาคณะใดคณะหนึ่งหรือญัตติขอให้สภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญเพื่อกระทำกิจการ พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภา ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน

ญัตติตามวรรคหนึ่ง กรณีขอให้สภาตั้งคณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญแล้วแต่กรณีนั้น จะต้องระบุงกิจการหรือเรื่องให้ชัดเจนและไม่ซ้ำหรือซ้อนกัน และจะต้องไม่ซ้ำหรือซ้อนกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสามัญประจำสภาคณะต่าง ๆ

ข้อ ๔๐ ญัตติต่อไปนี้ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือเป็นหนังสือ

(๑) ขอให้ปรึกษาเป็นเรื่องด่วน

(๒) ขอให้เปลี่ยนระเบียบวาระการประชุม

(๓) ขอให้ลงมติตามข้อ ๓๓ หรือข้อ ๓๕

(๔) ญัตติตามข้อ ๔๑ ข้อ ๖๖ ข้อ ๖๗ ข้อ ๖๘ ข้อ ๗๔ ข้อ ๑๑๕ ข้อ ๑๒๘ หรือข้อ ๒๑๓

(๕) ญัตติที่ประธานอนุญาตตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๔๑ เมื่อที่ประชุมสภากำลังปรึกษาญัตติใดอยู่ ห้ามมิให้เสนอญัตติอื่นนอกจากญัตติดังต่อไปนี้

(๑) ขอแปรญัตติเฉพาะในเรื่องที่มีใช้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือร่างพระราชบัญญัติ

(๒) ขอให้รวมระเบียบวาระการประชุมที่เป็นเรื่องเดียวกัน ทำนองเดียวกัน หรือเกี่ยวเนื่องกัน

เพื่อพิจารณาพร้อมกัน

(๓) ขอให้ส่งปัญหาไปยังคณะกรรมการเพื่อพิจารณา หรือขอให้บุคคลใดส่งเอกสารหรือมาแถลง

ข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็น

(๔) ขอให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ

(๕) ขอให้เลื่อนการปรึกษา

(๖) ขอให้ปิดอภิปราย

(๗) ขอให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา

ญัตติตาม (๓) (๕) (๖) หรือ (๗) เมื่อที่ประชุมสภาลงมติเห็นชอบตามที่เสนอแล้ว ห้ามมิให้เสนอญัตติอื่นในข้อนี้

ข้อ ๔๒ ญัตติตามข้อ ๔๑ (๖) และ (๗) ห้ามมิให้ผู้ใดเสนอในคราวเดียวกับการอภิปรายของตน

ข้อ ๔๓ ญัตติตามข้อ ๔๑ (๗) ห้ามมิให้เสนอ

(๑) ในการพิจารณาญัตติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ

(๒) ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบนายกรัฐมนตริตามหมวด ๕

(๓) ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติ

(๔) ในการพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งตามหมวด ๘

(๕) ในการให้บุคคลพ้นจากตำแหน่งตามหมวด ๙

ข้อ ๔๔ ในกรณีที่ที่ประชุมสภาลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา ญัตติเดิมเป็นอันตกไป

ข้อ ๔๕ ญัตติที่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ ผู้เสนอและผู้รับรองต้องลงลายมือชื่อทำยญัตติที่เสนอ

ข้อ ๔๖ ญัตติที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ ให้ผู้รับรองแสดงการรับรองโดยวิธียกมือขึ้น
พ้นศีรษะ

ข้อ ๔๗ การแก้ไขเพิ่มเติมญัตติหรือการถอนญัตติที่ประธานสภาสั่งบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม
และได้ส่งให้สมาชิกแล้ว จะกระทำได้อีกเมื่อได้รับความยินยอมของที่ประชุมสภา

ข้อ ๔๘ การถอนคำแปรญัตติจะกระทำเมื่อใดก็ได้ แต่การขอแก้ไขเพิ่มเติมคำแปรญัตติ
จะกระทำเฉพาะภายในกำหนดเวลาแปรญัตติตามข้อ ๑๑๗

ข้อ ๔๙ การถอนชื่อจากการเป็นผู้ร่วมกันเสนอญัตติใด หรือจากการเป็นผู้รับรอง จะกระทำ
ได้เฉพาะก่อนที่ประธานสภาสั่งบรรจุญัตตินั้นเข้าระเบียบวาระการประชุม ในกรณีที่ประธานสภาสั่งบรรจุญัตตินั้น
เข้าระเบียบวาระการประชุมแล้วจะถอนชื่อได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของที่ประชุมสภา

ข้อ ๕๐ ญัตติใดถึงวาระพิจารณาในที่ประชุมสภาแล้ว ถ้าผู้เสนอญัตติไม่ชี้แจงในที่ประชุมสภา
หรือผู้เสนอญัตติไม่อยู่ในที่ประชุมสภาโดยไม่มีผู้ชี้แจงแทนในฐานะผู้รับมอบหมาย ญัตตินั้นเป็นอันตกไป
เว้นแต่ที่ประชุมสภาจะพิจารณาเห็นเป็นอย่างอื่น

คำแปรญัตติใดถึงวาระพิจารณาในที่ประชุมสภาแล้ว ถ้าผู้แปรญัตติไม่ชี้แจงในที่ประชุมสภา
หรือผู้แปรญัตติไม่อยู่ในที่ประชุมสภาโดยไม่มีผู้ชี้แจงแทนในฐานะผู้รับมอบหมาย คำแปรญัตตินั้นเป็นอันตกไป

การมอบหมายให้ชี้แจงแทนในกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองนั้น ต้องมอบแก่สมาชิกและ
ทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธาน

ข้อ ๕๑ ญัตติใดตกไปแล้ว ห้ามมิให้นำญัตติซึ่งมีหลักการเช่นเดียวกันขึ้นเสนออีกภายใน
สามสิบวันนับแต่วันที่ญัตตินั้นตกไป เว้นแต่ประธานสภาจะอนุญาตในเมื่อพิจารณาเห็นว่าพฤติการณ์
ได้เปลี่ยนแปลงไป

ส่วนที่ ๓

การอภิปราย

ข้อ ๕๒ ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อนคือผู้เสนอญัตติ แต่ถ้าผู้เสนอญัตติมีหลายคน ให้ประธานอนุญาต
ให้ใช้สิทธิอภิปรายก่อนได้เพียงคนเดียว

กรรมาธิการซึ่งได้สงวนความเห็น กรรมาธิการผู้รับมอบหมายจากกรรมาธิการซึ่งได้สงวนความเห็น
ผู้แปรญัตติซึ่งได้สงวนคำแปรญัตติ หรือสมาชิกผู้รับมอบหมายจากผู้แปรญัตติซึ่งได้สงวนคำแปรญัตติไว้
ในชั้นคณะกรรมาธิการ ให้มีฐานะเสมือนเป็นผู้เสนอญัตติด้วย

ข้อ ๕๓ เมื่อผู้อภิปรายก่อนตามข้อ ๕๒ ได้อภิปรายแล้ว การอภิปรายในลำดับต่อไปจะต้อง
เป็นการอภิปรายสลับกันระหว่างฝ่ายคัดค้านและฝ่ายสนับสนุน เว้นแต่ในวาระของฝ่ายใดไม่มีผู้อภิปราย
อีกฝ่ายหนึ่งจึงอภิปรายซ้อนได้

การอภิปรายไม่สนับสนุนและไม่คัดค้านย่อมกระทำได้โดยไม่ต้องสลับ และมีให้นับเป็นวาระ
อภิปรายของฝ่ายใด

ข้อ ๕๔ ถ้ามีผู้ขออภิปรายหลายคน ประธานจะให้คนใดอภิปรายก็ได้ แต่ให้คำนึงถึงผู้เสนอญัตติ ผู้แปรญัตติ ผู้รับรองญัตติหรือผู้รับรองคำแปรญัตติ และผู้ซึ่งยังไม่ได้อภิปรายด้วย

ข้อ ๕๕ การอภิปรายต้องอยู่ในประเด็นหรือเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังปรึกษากันอยู่ภายในระยะเวลาที่ประธานกำหนด โดยต้องไม่ฟุ่มเฟือย วนเวียน ซ้ำซาก หรือซ้ำกับผู้อื่น หรือใช้ภาษาต่างประเทศโดยไม่จำเป็น และห้ามมิให้นำเอกสารใด ๆ มาอ่าน หรือนำวัตถุใด ๆ เข้ามาแสดงในที่ประชุมสภา เว้นแต่ประธานจะอนุญาต

ห้ามมิให้ผู้อภิปรายแสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ ใส่ร้ายหรือเสียดสีบุคคลใด และห้ามมิให้กล่าวถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ หรือออกชื่อสมาชิกหรือบุคคลใดโดยไม่จำเป็น

ข้อ ๕๖ ถ้าประธานเห็นว่าผู้ใดได้อภิปรายพอสมควรแล้ว ประธานจะให้ผู้นั้นยุติการอภิปรายก็ได้ แม้จะมีได้ฝ่าฝืนข้อ ๕๕ ก็ตาม

ข้อ ๕๗ สมาชิกผู้ใดเห็นว่ามี การฝ่าฝืนข้อบังคับและประสงค์จะประท้วง ให้ยื่นและยกมือขึ้น พันศิริษะ ประธานจะต้องให้โอกาสผู้นั้นชี้แจง แล้วให้ประธานวินิจฉัยว่า ได้มีการฝ่าฝืนข้อบังคับตามที่ประท้วงนั้นหรือไม่ คำวินิจฉัยของประธานดังกล่าวให้ถือเป็นเด็ดขาด

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่ผู้ถูกอภิปรายพาดพิงถึงเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องอื่นใด อันเป็นที่เสียหายแก่ผู้นั้น และเมื่อประธานวินิจฉัยว่าการอภิปรายนั้นเป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับ ผู้อภิปรายต้องถอนคำพูดตามคำสั่งของประธาน

ข้อ ๕๘ ผู้อภิปรายอาจถอนคำพูดของตนได้เอง หรือเมื่อมีผู้ประท้วง หรือตามคำสั่งของประธานตามข้อ ๕๗

ข้อ ๕๙ การอภิปรายเป็นอันยุติ เมื่อ

- (๑) ไม่มีผู้ใดอภิปราย
- (๒) ที่ประชุมสภาลงมติให้ปิดอภิปราย
- (๓) ที่ประชุมสภาลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา

ข้อ ๖๐ ในกรณีที่ประธานพิจารณาเห็นว่าได้อภิปรายกันพอสมควรแล้ว จะขอให้ที่ประชุมสภาวินิจฉัยว่าจะปิดอภิปรายหรือไม่ก็ได้

ข้อ ๖๑ เมื่อการอภิปรายได้ยุติแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดอภิปรายอีก นอกจากในกรณีที่ที่ประชุมสภาจะต้องลงมติในเรื่องที่กำลังปรึกษากันอยู่ จึงให้ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อนอภิปรายสรุปได้อีกครั้งหนึ่ง เป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่ที่ประชุมสภาจะลงมติ เมื่อการอภิปรายได้สิ้นสุดแล้ว ให้ประธานให้สัญญาณแจ้งสมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ

ข้อ ๖๒ ประธานอาจอนุญาตให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมสภาก็ได้

ข้อ ๖๓ ถ้าประธานให้สัญญาณด้วยการเคาะค้อนหรือยี่นขึ้น ให้ผู้ที่กำลังพูดอยู่หยุดพูดและนั่งลงทันที และให้ทุกคนนั่งฟังประธาน

ในกรณีอ่านพระบรมราชโองการ หรือกระแสพระราชดำรัส ให้ผู้อยู่ในที่ประชุมสภายืนฟัง ด้วยอาการสำรวมตลอดเวลาที่อ่าน

ส่วนที่ ๔

การลงมติ

ข้อ ๖๔ ในกรณีที่จะต้องมีมติของสภา ให้ประธานมีสัญญาณให้สมาชิกทราบ เพื่อแสดงตนก่อนลงมติ เว้นแต่ประธานจะพิจารณาเห็นว่าไม่มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับองค์ประชุม ประธานจะให้ดำเนินการต่อไป โดยไม่ต้องให้สมาชิกแสดงตนก่อนลงมติอีกก็ได้

ข้อ ๖๕ การลงมติต้องมีสมาชิกมาแสดงตนครบองค์ประชุม โดยให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ กฎหมาย หรือข้อบังคับนี้

เสียงข้างมากนั้น ในกรณีความเห็นของที่ประชุมสภามีสองฝ่าย ให้ถือเอาจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากกว่า และในกรณีความเห็นของที่ประชุมสภามีเกินสองฝ่าย ให้ถือเอาจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากที่สุด

ในกรณีมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด การออกเสียงชี้ขาดของประธาน ให้กระทำการเปิดเผยโดยจะให้เหตุผลหรือไม่ก็ได้

ข้อ ๖๖ ภายใต้บังคับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ การออกเสียงลงคะแนนให้กระทำการเปิดเผย เว้นแต่เมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน ขอให้กระทำการลับจึงให้ลงคะแนนลับ แต่ถ้ามีสมาชิกคัดค้านและมีผู้รับรองมากกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกในที่ประชุมสภา ก็ให้ลงคะแนน โดยเปิดเผย

ข้อ ๖๗ การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยมีวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานสภากำหนด

(๒) ยกมือขึ้นพร้อมศีรษะพร้อมกับแสดงบัตรลงคะแนน ผู้เห็นด้วยให้แสดงบัตรลงคะแนนสีน้ำเงิน ผู้ไม่เห็นด้วยให้แสดงบัตรลงคะแนนสีแดง ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้แสดงบัตรลงคะแนนสีขาว โดยบัตรลงคะแนนดังกล่าวให้สมาชิกลงลายมือชื่อและหมายเลขประจำตัวสมาชิกกำกับไว้ด้วย

(๓) เรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคนตามวิธีที่ประธานกำหนด

(๔) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมสภาเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยนั้นให้ใช้วิธีตาม (๑) จะใช้วิธีตาม (๒) (๓) หรือ (๔) ได้ต่อเมื่อสมาชิกเสนอญัตติและที่ประชุมสภาอนุมัติ หรือเมื่อมีการนับคะแนนเสียงใหม่ตามข้อ ๗๔

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยตาม (๑) ให้ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนได้จนกว่าประธาน จะได้สั่งปิดการออกเสียงลงคะแนน

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยตาม (๒) ให้ประธานสั่งให้เจ้าหน้าที่ไปรับบัตรลงคะแนน จากสมาชิกมาเพื่อดำเนินการตรวจนับคะแนนต่อไป

ข้อ ๖๘ การออกเสียงลงคะแนนลับมีวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานสภากำหนด

(๒) เขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้ ผู้เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมายถูก

(✓) ผู้ไม่เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้เขียนเครื่องหมายวงกลม (O)

(๓) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมสภาเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การออกเสียงลงคะแนนลับตาม (๑) ให้ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนได้จนกว่าประธานจะได้สั่งปิดการออกเสียงลงคะแนน

เมื่อจะมีการออกเสียงลงคะแนนลับตาม (๒) ให้สมาชิกนั่งลงในที่ที่จัดไว้ และให้ประธานสั่งให้เจ้าหน้าที่แจกกระดาษและซองให้แก่สมาชิกทุกคน และเมื่อสมาชิกเขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองแล้ว ให้ประธานสั่งให้เจ้าหน้าที่ไปรับมาเพื่อส่งให้แก่กรรมการตรวจนับคะแนนดำเนินการต่อไป และในการตรวจนับคะแนน ให้ประธานเชิญสมาชิกจำนวนห้าคนเป็นกรรมการตรวจนับคะแนน

ข้อ ๖๙ ก่อนออกเสียงลงคะแนนลับ ให้ประธานให้สัญญาณแจ้งสมาชิกทราบเพื่อพร้อมที่จะออกเสียงลงคะแนนลับ

ข้อ ๗๐ ลำดับการลงมตินั้นให้ลงมติในญัตติสุดท้ายก่อนแล้วย้อนเป็นลำดับไปหาญัตติต้น แต่มิให้ถือว่าความผิดพลาดในการเรียงลำดับดังกล่าวมานี้เป็นเหตุให้มติที่ได้ลงคะแนนและนับคะแนนเสร็จแล้วเป็นอันเสียไป

ข้อ ๗๑ ประธานมีอำนาจสั่งให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ เว้นแต่ที่ประชุมสภาจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๗๒ สมาชิกซึ่งเข้ามาในที่ประชุมสภาระหว่างการออกเสียงลงคะแนน ในกรณีออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยตามข้อ ๖๗ (๑) หรือออกเสียงลงคะแนนลับตามข้อ ๖๘ (๑) อาจลงคะแนนได้ก่อนประธานสั่งปิดการออกเสียงลงคะแนน ในกรณีออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยโดยวิธีอื่น อาจลงคะแนนทางฝ่ายที่ยังนับคะแนนเสียงไม่เสร็จได้ หรือในกรณีออกเสียงลงคะแนนลับโดยวิธีอื่น อาจลงคะแนนได้ก่อนประธานสั่งให้นับคะแนนเสียง

ข้อ ๗๓ เมื่อได้นับคะแนนเสียงเสร็จแล้ว ให้ประธานประกาศมติต่อที่ประชุมสภาทันที ในกรณีเรื่องใดรัฐธรรมนูญ กฎหมาย หรือข้อบังคับนี้ กำหนดไว้ว่ามติจะต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงถึงจำนวนเท่าใด ก็ให้ประกาศด้วยว่าคะแนนเสียงถึงจำนวนที่กำหนดไว้นั้นหรือไม่

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าได้ประกาศมติต่อที่ประชุมสภาจากผลการออกเสียงลงคะแนนด้วยวิธีตามข้อ ๖๘ (๒) และ (๓) แล้ว ให้ประธานสั่งให้เจ้าหน้าที่ทำลายบัตรออกเสียงลงคะแนนนั้นด้วย

ข้อ ๗๔ ในการนับคะแนนเสียงครั้งใด ถ้าสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน ให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่ ก็ให้มีการนับใหม่ เว้นแต่คะแนนเสียงมีความต่างกันเกินกว่าสิบคะแนน จะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่มิได้

การนับคะแนนเสียงใหม่ดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ให้เปลี่ยนวิธีลงคะแนนเป็นวิธีดังกล่าวตามข้อ ๖๗ หรือข้อ ๖๘ ซึ่งอยู่ในลำดับถัดไป แล้วแต่กรณี เว้นแต่รัฐธรรมนูญ กฎหมาย หรือข้อบังคับที่กำหนดวิธีลงคะแนนไว้โดยเฉพาะเป็นอย่างอื่น

เมื่อได้มีการนับคะแนนเสียงโดยวิธีดังกล่าวในข้อ ๖๗ (๓) แล้ว จะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่อีกมิได้

ข้อ ๗๕ ญัตติใดไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานสภาที่ประชุมสภาว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่น หรือเป็นการพิจารณาญัตติที่เป็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง โดยคณะกรรมการการไม่มีการแก้ไข ให้ถือว่าที่ประชุมสภาลงมติเห็นชอบด้วยกับญัตตินั้น

ข้อ ๗๖ ให้เลขาธิการจัดทำบันทึกการลงมติการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และเปิดเผยบันทึกการลงมติดังกล่าวไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อให้ประชาชนเข้าไปตรวจสอบเพื่อทราบได้ทั่วไป เว้นแต่กรณีการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

หมวด ๔

กรรมการ

ข้อ ๗๗ สภาอาจตั้งคณะกรรมการให้มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภา หรือตามที่สภามอบหมาย โดยจะกำหนดให้เป็นคณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญก็ได้

คณะกรรมการสามัญประกอบด้วยบุคคลซึ่งสภาตั้งจากสมาชิกของสภาเท่านั้น ส่วนคณะกรรมการวิสามัญจะตั้งจากบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกด้วยก็ได้

ในการสอบหาข้อเท็จจริง คณะกรรมการจะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดกระทำการแทนมิได้

คณะกรรมการอาจมีมติให้คณะอนุกรรมการช่วยรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการก่อนการสอบหาข้อเท็จจริงก็ได้

ข้อ ๗๘ ให้สภาตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสภาขึ้นเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภา หรือตามที่สภามอบหมาย ทั้งนี้ ในการกระทำกิจการของคณะกรรมการให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นสำคัญ

คณะกรรมการสามัญประจำสภาแต่ละคณะประกอบด้วยกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่าสิบเอ็ดคน แต่ไม่เกินสามสิบคน และให้มีจำนวนสิบหกคณะ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการการเมือง

มีหน้าที่และอำนาจพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาขอเสนอข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเมืองภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ระบบการเลือกตั้ง และพรรคการเมือง รวมทั้งการดำเนินการบริหารจัดการขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ

(๒) คณะกรรมการการบริหารราชการแผ่นดิน

มีหน้าที่และอำนาจพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาขอเสนอข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการปกครอง การบริหารราชการแผ่นดิน การพัฒนาระบบราชการ รวมทั้งการจัดระบบบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนการป้องกันและรักษาความมั่นคงของประเทศ และกิจการทหาร

(๓) คณะกรรมการการกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ

มีหน้าที่และอำนาจพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาขอเสนอข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับระบบกฎหมาย กระบวนการยุติธรรม ตลอดจนสิทธิมนุษยชนและการคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งกิจการตำรวจ

(๔) คณะกรรมการการปกครองท้องถิ่น

มีหน้าที่และอำนาจพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาขอเสนอข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น การพัฒนาและส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำกับดูแล การส่งเสริม และการถ่ายโอนภารกิจตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาจังหวัดและประเทศโดยรวม รวมทั้งการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ

(๕) คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา

มีหน้าที่และอำนาจพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาขอเสนอข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การวิจัย การพัฒนาการศึกษาของชาติ การส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา การศึกษาในส่วนสาระการเรียนรู้ การกู้ยืมเพื่อการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษารวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนากีฬาของชาติ ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนากีฬา

(๖) คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง

มีหน้าที่และอำนาจพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาขอเสนอข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง การธนาคาร ตลาดเงิน ตลาดทุน และสถาบันการเงินของประเทศ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาล ในด้านงบประมาณ ตลอดจนติดตามและประเมินผลการรับ การใช้จ่ายเงินงบประมาณของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจ

(๗) คณะกรรมการการพลังงาน

มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพลังงาน การบริหาร การส่งเสริมพัฒนา การจัดหา การใช้ การอนุรักษ์พลังงาน รวมทั้งผลกระทบจากการจัดหาและการใช้พลังงาน

(๘) คณะกรรมการการสาธารณสุข

มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการสาธารณสุข การรักษาพยาบาล การส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพอนามัย ของประชาชนและชุมชน รวมถึงปัญหาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางประชากรและการพัฒนา

(๙) คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สารสนเทศ และการสื่อสารมวลชน

มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กิจการสื่อสาร สารสนเทศ โทรคมนาคม วิทยุโทรทัศน์ และการสื่อสารมวลชน

(๑๐) คณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งประสานกับองค์กรภายในประเทศ ต่างประเทศ ประชาคมนานาชาติเกี่ยวกับแนวทางการร่วมมือ เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมศักยภาพ ของชุมชน ด้านการพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ การสงเคราะห์ดูแลผู้ยากไร้ การสร้างหลักประกัน และความมั่นคงในคุณภาพชีวิตของคนไทยโดยรวม รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

(๑๑) คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์

มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรกรรม อุตสาหกรรมเกษตร การสหกรณ์ การพัฒนาการผลิต การแปรรูป และธุรกิจเกษตร รวมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางการพัฒนาการเกษตร

(๑๒) คณะกรรมการการคมนาคม

มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการคมนาคม ทั้งการจราจรทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ ทางอวกาศ การขนส่งมวลชน การขนส่งสินค้า และการพาณิชย์นาวี

(๑๓) คณะกรรมการการต่างประเทศ

มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการต่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คนไทยโพ้นทะเล สถานการณ์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นอันอาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ รวมทั้งภาพลักษณ์ของประเทศและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๑๔) คณะกรรมการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาขอเสนอข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งศึกษาปัญหาการใช้ การป้องกัน การแก้ไข และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๑๕) คณะกรรมการการพาณิชย์ การอุตสาหกรรม และการแรงงาน

มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาขอเสนอข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการค้า การบริการ การส่งออก ดุลการค้า ลิขสิทธิ์ ตราสาร ทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา การส่งเสริมและพัฒนาการพาณิชย์และอุตสาหกรรม ตลอดจนศึกษาปัญหา อุปสรรคของการพัฒนาการพาณิชย์ และอุตสาหกรรมของไทย รวมทั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษและการแรงงาน

(๑๖) คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว

มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาขอเสนอข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการอุปถัมภ์ และคุ้มครองศาสนา การอนุรักษ์ศิลปะ การรักษาประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน รวมทั้งการส่งเสริมศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมอัตลักษณ์ไทย และการท่องเที่ยว

หากมีความจำเป็นสภาจะตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสภาเพิ่มขึ้นหรือลดจำนวนคณะกรรมการลงเมื่อใดก็ได้

สมาชิกคนหนึ่งจะดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญประจำสภาได้ไม่เกินสองคณะ เว้นแต่สมาชิกที่ดำรงตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการสามัญประจำสภา ให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญประจำสภาได้หนึ่งคณะ สำหรับสมาชิกผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการคณะกรรมการสามัญประจำสภาจะดำรงตำแหน่งเลขานุการคณะกรรมการสามัญประจำสภาอื่นอีกมิได้

ข้อ ๗๙ การดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญประจำสภาตามข้อ ๗๘ ให้ที่ประชุมสภาตั้งคณะกรรมการสามัญขึ้นคณะหนึ่ง และให้สมาชิกแต่ละคนแสดงความจำนงโดยยื่นต่อคณะกรรมการสามัญตามแบบที่คณะกรรมการสามัญกำหนด เพื่อที่จะดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการสามัญประจำสภาได้ไม่เกินสามคณะโดยเรียงตามลำดับความต้องการ ในกรณีที่คณะกรรมการสามัญประจำสภาคณะใดมีสมาชิกยื่นแสดงความจำนงจะดำรงตำแหน่งไว้น้อยกว่าหรือเกินกว่าจำนวนที่จะมีได้ในคณะกรรมการคณะนั้น ให้ใช้วิธีเกลี่ยโดยหารอกับสมาชิกที่เกี่ยวข้องหรือใช้วิธีจับสลาก

การเลือกคณะกรรมการสามัญประจำสภา ให้ที่ประชุมสภาพิจารณาเลือกจากรายชื่อสมาชิกที่ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการสามัญตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๘๐ ในกรณีที่หน้าที่และอำนาจใด หรือการดำเนินการใดของคณะกรรมการมีความซ้ำหรือซ้อนกัน ให้ประธานสภาพิจารณาว่าจะให้หน้าที่และอำนาจ หรือการดำเนินการนั้นเป็นของคณะกรรมการคณะใด

ในกรณีที่มีการกระทำกิจการ การสอบหาข้อเท็จจริง หรือการศึกษาในเรื่องใดมีความเกี่ยวข้องกับ คณะกรรมการหลายคณะ ให้ประธานสภาดำเนินการให้คณะกรรมการทุกคณะที่เกี่ยวข้องร่วมกัน ดำเนินการ ในการนี้ คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องจะมีมติตั้งคณะอนุกรรมการร่วมเพื่อช่วยดำเนินการก็ได้ โดยไม่นำความในข้อ ๘๖ วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับ

ข้อ ๘๑ ให้สภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่เกินยี่สิบแปดคน ประกอบด้วยประธานสภาเป็นประธานคณะกรรมการ รองประธานสภา เป็นรองประธานคณะกรรมการ ผู้แทนคณะกรรมการสามัญประจำสภาตามข้อ ๗๘ วรรคสอง ทุกคณะ คณะละหนึ่งคน ผู้แทนคณะรัฐมนตรีจำนวนหนึ่งคน และเลขาธิการเป็นกรรมการ และให้ ที่ประชุมสภาเลือกตามข้อ ๘๓ อีกไม่เกินเจ็ดคน

คณะกรรมการวิสามัญตามวรรคหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติหรือเรื่องอื่นใด ตามที่สภามอบหมายหรือตามที่ประธานสภามอบหมาย

(๒) ติดตามมติและตรวจรายงานการประชุมของสภา

(๓) กระทำกิจการหรือพิจารณาเรื่องใด ๆ ที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการอื่น ของสภา

(๔) ประสานงานระหว่างสภา กับคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในกิจการของคณะกรรมการ

(๕) ประสานงานกับคณะกรรมการสามัญประจำสภาทุกคณะและสมาชิกเกี่ยวกับการพิจารณา รายชื่อสมาชิกหรือบุคคลใด ๆ ที่จะเสนอให้ที่ประชุมสภาเลือกเป็นกรรมการสามัญหรือกรรมการวิสามัญ ตามข้อ ๘๒ ข้อ ๘๓ ข้อ ๑๓๐ ข้อ ๑๓๒ ข้อ ๑๔๔ หรือข้อ ๑๖๓ แล้วแต่กรณี เพื่อให้เป็นไป ด้วยความเรียบร้อย เหมาะสม และเป็นธรรม

(๖) การประสานงานระหว่างคณะกรรมการซึ่งจะเรียกบุคคลมาชี้แจงตามข้อ ๘๘ และข้อ ๘๙ เพื่อลดภาระของผู้มาชี้แจง

(๗) ดำเนินงานทางด้านวิชาการ ข้อมูลข่าวสาร การสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนกิจการของสภา

(๘) เสนอแนะต่อประธานสภาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบงานสภา และการดำเนินกิจการ ในด้านต่าง ๆ ของสภา

(๙) รับคำร้องเรียนหรือเรื่องราวร้องทุกข์ของราษฎรเพื่อมอบต่อคณะกรรมการคณะต่าง ๆ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณา

(๑๐) พิจารณาเรื่องที่ประธานสภาส่งให้ตามข้อ ๘๘

(๑๑) เสนอแนะต่อประธานสภาเกี่ยวกับการกำหนดรายละเอียดของงบประมาณและการแปรญัตติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนของสภาและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

(๑๒) เสนอแนะต่อประธานสภาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก

(๑๓) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานของสภา

ข้อ ๘๒ ให้สภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญการพิทักษ์และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ขึ้นคณะหนึ่งมีจำนวนไม่เกินสามสิบคน ในจำนวนนี้ให้ประกอบด้วยบุคคลที่มีได้เป็นสมาชิกไม่เกินหนึ่งในสาม ของจำนวนกรรมการทั้งหมด มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพิทักษ์และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ข้อ ๘๓ ภายใต้บังคับข้อ ๘๑ และข้อ ๘๒ การตั้งคณะกรรมการวิสามัญ ให้ที่ประชุมสภา เลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ

สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อได้ครั้งละหนึ่งชื่อหรือหลายชื่อก็ได้ การเสนอต้องมีสมาชิกรับรอง ไม่น้อยกว่าห้าคน

ในการตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ให้คณะรัฐมนตรี เสนอรายชื่อ ได้ไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนกรรมการทั้งหมด แต่ในการตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อกระทำกิจการ ในเรื่องอื่น ๆ ให้ประกอบด้วยบุคคลที่มีได้เป็นสมาชิกมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามแต่ไม่เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด

การออกเสียงลงคะแนนเลือกกรรมการ ให้สมาชิกออกเสียงลงคะแนนโดยเลือกบุคคลที่ได้รับการ เสนอชื่อเท่ากับจำนวนกรรมการที่จะเลือกตามวิธีที่ประธานกำหนด

ให้ประธานและเลขาธิการเป็นผู้รับผิดชอบในการตรวจนับคะแนน และให้ประธานแจ้งผล การตรวจนับคะแนนและประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการในการประชุมครั้งนั้นหรือครั้งต่อไป

ให้ถือว่าผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการตามวรรคห้าดำรงตำแหน่งกรรมการนับแต่วันที่สภาลงมติเลือก

ข้อ ๘๔ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ หากสภามิได้พิจารณาโดยกรรมการเต็มสภา หรือโดยคณะกรรมการสามัญประจำสภาที่เกี่ยวข้อง ให้สภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นประกอบด้วย ผู้แทนองค์การเอกชนเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นโดยตรง มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวน กรรมการทั้งหมด โดยคำนึงถึงสัดส่วนหญิงและชายที่เหมาะสมและเป็นธรรม

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ หากสภามิได้พิจารณาโดย กรรมการเต็มสภาหรือโดยคณะกรรมการสามัญประจำสภาที่เกี่ยวข้อง ให้สภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้น ประกอบด้วยผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวร่วมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่า หนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด

ข้อ ๘๕ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม ของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในการประชุมคณะกรรมการ ที่จะมีการลงมติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้นำความในหมวด ๓ การประชุมสภา และหมวดอื่นที่เกี่ยวข้อง มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

ข้อ ๘๖ ให้คณะกรรมการการแต่ละคณะเลือกประธาน รองประธาน เลขานุการ โฆษก และตำแหน่งอื่นตามความจำเป็นจากกรรมการในคณะนั้น ๆ แต่มิให้เลือกประธานคณะกรรมการสามัญประจำสภาจากผู้มีส่วนได้เสียขัดแย้ง มีตำแหน่งหรือฐานะที่อาจก่อให้เกิดการขัดกันกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการคณะนั้น ในกรณีมีผู้ที่ได้รับเลือกในตำแหน่งต่าง ๆ ได้คะแนนเสียงเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลาก

ให้กรรมการผู้มีอายุสูงสุดซึ่งอยู่ในที่ประชุมของคณะกรรมการเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมเพื่อดำเนินการตามวาระหนึ่ง

ให้มีผู้ช่วยเลขานุการคนหนึ่งประจำคณะกรรมการแต่ละคณะ โดยให้คณะกรรมการแต่งตั้งจากรายชื่อข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามรายชื่อที่เลขาธิการจัดทำเสนอ

คณะกรรมการสามัญประจำสภาตามข้อ ๗๘ วรคสอง และคณะกรรมการวิสามัญตามข้อ ๘๑ และข้อ ๘๒ อาจตั้งคณะอนุกรรมการได้ไม่เกินสี่คณะ คณะละไม่เกินสิบสองคน ซึ่งเลือกจากรายชื่อที่กรรมการเสนอ เพื่อพิจารณาปัญหาอันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตามแต่จะมอบหมาย

คณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติ หรือคณะกรรมการที่สภาผู้มีมติให้ตั้งขึ้นตามญัตติที่สมาชิกเป็นผู้เสนอ อาจตั้งคณะอนุกรรมการได้ไม่เกินสามคณะ คณะละไม่เกินสิบสองคน ซึ่งเลือกจากรายชื่อที่กรรมการเสนอ เพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการมอบหมายและภายในเวลาที่กำหนด

ประธานและรองประธานคนหนึ่งในคณะอนุกรรมการตามวรรคสี่และวรรคห้า ต้องตั้งจากสมาชิกที่เป็นกรรมการในคณะนั้น แต่สำหรับประธานคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติ จะตั้งจากกรรมการในคณะนั้นที่เป็นสมาชิกหรือไม่ก็ได้

ให้นำความในข้อ ๙๙ มาใช้บังคับกับอนุกรรมการ และให้นำความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม รวมทั้งความในข้อ ๘๕ ข้อ ๘๗ และข้อ ๙๐ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการตามข้อนี้ด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๘๗ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการ หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในกรณีที่มีรองประธานคณะกรรมการหลายคน ให้รองประธานคณะกรรมการคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการ ถ้ารองประธานคณะกรรมการคนหนึ่งไม่มีหรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานคณะกรรมการลำดับต่อไปเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการ ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองประธานคณะกรรมการแล้ว หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมคณะกรรมการมีมติแต่งตั้งกรรมการคนใดคนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการ

ในกรณีที่คณะกรรมการใดมีรองประธานคณะกรรมการคนเดียวให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๘๘ การเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติ หรือกิจการที่กระทำหรือ ในเรื่องที่พิจารณาขอหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาอยู่ ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อประธานคณะกรรมการหรือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

การเรียกตามวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจ ในกระบวนการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี หรือการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล และมีให้ใช้บังคับแก่ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่และอำนาจโดยตรงในแต่ละองค์กร ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ให้ประธานคณะกรรมการแจ้งให้รัฐมนตรีซึ่งบังคับบัญชาหรือ กำกับดูแลหน่วยงานที่บุคคลนั้นสังกัดอยู่ทราบ และให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบ ในกิจการที่ คณะกรรมการขอหาข้อเท็จจริงหรือศึกษา ที่จะต้องสั่งการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดหรือในกำกับ ให้ข้อเท็จจริง ส่งเอกสาร หรือแสดงความคิดเห็นตามที่คณะกรรมการเรียก

การนัดประชุมคณะกรรมการนอกจากครั้งแรก ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อเลขานุการ คณะกรรมการหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเลขานุการคณะกรรมการ

ข้อ ๘๙ ในกรณีที่คณะกรรมการใดประสงค์จะเรียกบุคคลมาชี้แจงตามข้อ ๘๘ ให้ประธานคณะกรรมการนั้น แจ้งชื่อบุคคล ตำแหน่ง เรื่องที่ขอให้ชี้แจง รวมทั้งวันและเวลาที่ขอ ให้มาชี้แจงให้เลขาธิการทราบ แล้วให้เลขาธิการแจ้งให้ประธานคณะกรรมการคณะอื่นทราบโดยไม่ชักช้า

ความในข้อนี้ให้นำไปใช้บังคับแก่การดำเนินการของคณะอนุกรรมการด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๙๐ สมาชิกและผู้ซึ่งได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ มีสิทธิเข้าฟังการประชุม คณะกรรมการ

ในกรณีประชุมลับผู้ที่เข้าฟังการประชุมได้ต้องเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประชุม และได้รับอนุญาต จากคณะกรรมการ

ข้อ ๙๑ ภายใต้บังคับข้อ ๙๐ ผู้เสนอญัตติมีสิทธิชี้แจงแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการ ได้ตลอดเรื่อง ส่วนผู้แปรญัตติมีสิทธิชี้แจงแสดงความคิดเห็นได้เฉพาะที่แปรญัตติไว้

การชี้แจงแสดงความคิดเห็นตามวรรคหนึ่ง ผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติอาจมอบหมายเป็นหนังสือ ให้สมาชิกอื่นกระทำแทนได้ โดยยื่นต่อประธานคณะกรรมการ

ข้อ ๙๒ ให้เลขาธิการประกาศกำหนดการประชุมคณะกรรมการไว้ ณ สำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภา และมีหนังสือนัดผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติให้มาชี้แจงประกอบญัตติหรือคำแปรญัตติ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๙๓ ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมายไม่มาชี้แจงต่อคณะกรรมการตามนัด จนเวลาล่วงไป เกินกว่าสามสิบนาทีนับแต่เวลาที่คณะกรรมการได้เริ่มพิจารณาคำแปรญัตติใด คำแปรญัตตินั้นเป็นอันตกไป เว้นแต่คณะกรรมการจะพิจารณาเห็นสมควรผ่อนผันให้เป็นกรณีพิเศษก่อนเสร็จการพิจารณาเรื่องนั้น

ข้อ ๙๔ ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมายไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการในข้อใด จะสงวนคำแปรญัตติในข้อนั้นไว้เพื่อขอให้สภาวินิจฉัยก็ได้

ข้อ ๙๕ กรรมการผู้ใดไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการในข้อใด จะสงวนความเห็นของตนในข้อนั้นไว้เพื่อขอให้สภาวินิจฉัยก็ได้

ข้อ ๙๖ เมื่อคณะกรรมการได้กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ หรือตามที่สภามอบหมายเสร็จแล้ว ให้รายงานต่อสภา

ในที่ประชุมสภา คณะกรรมการมีสิทธิแถลง ชี้แจง หรือแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าวในวาระหนึ่ง ในการนี้ คณะกรรมการจะมอบหมายให้บุคคลใด ๆ แถลงหรือชี้แจงแทนก็ได้

ข้อ ๙๗ ในการพิจารณาของคณะกรรมการ ถ้าคณะกรรมการเห็นว่า มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะที่คณะรัฐมนตรี ศาลฎีกา ศาลปกครองสูงสุด ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการ เพื่อให้สภาพิจารณา

ในกรณีที่สภาเห็นด้วยกับข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ให้ประธานสภาส่งรายงานและข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะไปยังคณะรัฐมนตรี ศาลฎีกา ศาลปกครองสูงสุด ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๙๘ ถ้ามีมติของสภาให้คณะกรรมการใดพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใดให้เสร็จภายในกำหนดเวลาใด หากคณะกรรมการเห็นว่า จะดำเนินการดังกล่าวไม่แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด ประธานคณะกรรมการหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนต้องรายงานให้ประธานสภาทราบโดยด่วน แล้วให้ดำเนินการต่อไป ดังนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติให้ประธานสภาเสนอต่อที่ประชุมสภา ในการนี้ ที่ประชุมสภาอาจลงมติให้ขยายเวลาที่กำหนดไว้ได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน หรือให้ตั้งคณะกรรมการใหม่แทนคณะเดิม หรือให้ดำเนินการอย่างอื่นสุดแต่ที่ประชุมสภาจะเห็นสมควร

(๒) ในกรณีที่เป็นการกระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด โดยคณะกรรมการ

(ก) ถ้าเป็นคณะกรรมการที่สภามีมติให้ตั้งขึ้นตามญัตติที่สมาชิกเป็นผู้เสนอต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่สภามีมติแต่งตั้ง แต่หากสภามีมติให้ดำเนินการใดโดยมีกำหนดเวลาแต่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ถ้าคณะกรรมการยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด ประธานสภาอาจพิจารณาอนุญาตให้ขยายเวลาดังกล่าวได้อีกไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่เมื่อรวมระยะเวลาดำเนินการทั้งหมดของคณะกรรมการแล้วต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

(ข) ถ้าเป็นคณะกรรมการที่สภามีมติมอบหมายให้ดำเนินการใดโดยมีกำหนดระยะเวลา ให้ประธานสภาพิจารณาอนุญาตให้ขยายเวลาได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน

การขออนุญาตขยายเวลาตาม (๒) (ก) ต้องเสนอรายงานผลการดำเนินการที่ผ่านมา พร้อมด้วยแผนการดำเนินการต่อไป เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาด้วย ในการนี้ ให้คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของประธานสภา และเมื่อประธานสภาได้อนุญาตให้คณะกรรมการคณะใดขยายเวลาในการดำเนินการแล้ว ให้แจ้งให้ที่ประชุมสภาทราบ

ในกรณีที่มีการขอขยายเวลาเกินเวลาที่กำหนดไว้ใน (๒) (ก) ต้องงดใช้ข้อบังคับตามข้อ ๒๑๓ ให้เสนอที่ประชุมสภาเพื่อพิจารณา ซึ่งนอกจากต้องดำเนินการตามวรรคสองแล้ว ต้องแสดงเหตุผลและความจำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

ข้อ ๙๙ กรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) อายุของสภาสิ้นสุดลง

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) มีการตั้งคณะกรรมการใหม่แทนคณะเดิมตามข้อ ๙๘

(๕) สภามีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

(๖) สมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๐๐ ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการใดว่างลง ประธานคณะกรรมการนั้นจะแจ้งต่อประธานสภา เพื่อขอให้สภาตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้

ข้อ ๑๐๑ บันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบข้อเท็จจริง หรือ รายงานการศึกษา แล้วแต่กรณี ของคณะกรรมการให้เปิดเผยให้ประชาชนทราบ เว้นแต่สภามีมติมิให้เปิดเผย

หมวด ๕

การพิจารณาให้ความเห็นชอบนายกรัฐมนตรีน

ข้อ ๑๐๒ หากมีกรณีที่ต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบนายกรัฐมนตรีน ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๕๙ ของรัฐธรรมนูญ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๐๓ สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อผู้ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ได้หนึ่งชื่อ โดยต้องมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในการรับรองตามวรรคหนึ่ง สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเป็นผู้รับรองได้เพียงหนึ่งชื่อเท่านั้น วิธีการรับรองให้กระทำการเป็นการเปิดเผยโดยการใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนน

ข้อ ๑๐๔ การออกเสียงลงคะแนนพิจารณาให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีให้กระทำการเป็นการเปิดเผย โดยเลขาธิการจะเรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษร ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายบุคคล โดยการกล่าว “เห็นชอบ” “ไม่เห็นชอบ” หรือ “งดออกเสียง”

มติเห็นชอบต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

หากคะแนนเห็นชอบไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ดำเนินการเสนอชื่อใหม่

ข้อ ๑๐๕ กรณีมีการเสนอชื่อสองชื่อ ให้ดำเนินการออกเสียงลงคะแนนเลือกผู้ได้รับการเสนอชื่อเพียงคนเดียว โดยการกล่าวชื่อผู้ที่สมควรได้รับความเห็นชอบจากสภาหรือกล่าวงดออกเสียง และให้ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เป็นผู้ที่ได้รับความเห็นชอบจากสภา

แต่ถ้าผู้ได้คะแนนสูงสุดมีคะแนนไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่หรือมีคะแนนเท่ากัน ให้สมาชิกออกเสียงลงคะแนนเลือกใหม่จนกว่าจะมีผู้ได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ข้อ ๑๐๖ กรณีมีการเสนอชื่อมากกว่าสองชื่อ ให้ดำเนินการออกเสียงลงคะแนนเลือกผู้ได้รับการเสนอชื่อเพียงคนเดียว โดยการกล่าวชื่อผู้ที่สมควรได้รับความเห็นชอบจากสภา หรือกล่าวงดออกเสียงและให้ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เป็นผู้ที่ได้รับความเห็นชอบจากสภา

แต่ถ้าผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดมีคะแนนไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้ดำเนินการออกเสียงลงคะแนนเลือกใหม่ โดยมีวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับแรกเกินกว่าหนึ่งคน ให้นำชื่อผู้ได้คะแนนสูงสุดดังกล่าวมาให้สมาชิกลงคะแนน

(๒) ถ้ามีผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับแรกหนึ่งคน และผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับที่สองหนึ่งคน ให้นำชื่อผู้ได้คะแนนสูงสุดสองลำดับดังกล่าวมาให้สมาชิกลงคะแนน

(๓) ถ้ามีผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับแรกหนึ่งคน และมีผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับที่สองเกินกว่าหนึ่งคน ให้นำชื่อผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับแรกและลำดับที่สองทุกคนมาให้สมาชิกลงคะแนน

ทั้งนี้ ให้ผู้ได้คะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เป็นผู้ที่ได้รับความเห็นชอบจากสภา

แต่ถ้าผู้ได้คะแนนสูงสุดมีคะแนนไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ หรือมีคะแนนเสียงเท่ากันอีก ให้สมาชิกเลือกบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓) อีก แล้วแต่กรณี โดยให้

ออกเสียงลงคะแนนเลือกต่อไปจนกว่าจะมีผู้ได้คะแนนสูงสุดและมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

หมวด ๖

การเสนอและการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ

ข้อ ๑๐๗ ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภาต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมีบันทึกประกอบดังต่อไปนี้

- (๑) หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
- (๒) เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
- (๓) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ในกรณีที่มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ให้เสนอมาพร้อมกับบันทึกประกอบตามวรรคหนึ่ง และถ้าต้องจัดทำกฎหมายลำดับรองตามร่างพระราชบัญญัติ ให้เสนอแผนการจัดทำกฎหมายลำดับรองที่แสดงกรอบเวลาและสาระสำคัญมาพร้อมกันด้วย

หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ให้แสดงไว้โดยสังเขปเพื่อให้ที่ประชุมสภาเข้าใจถึงความจำเป็นหรือเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัตินั้น ๆ ว่ามีความมุ่งหมายเพื่อการใด

ในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเดิม ให้ระบุเฉพาะมาตราที่เป็นหลักที่ต้องการจะแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในหลักการ หรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้ แต่มิให้ถือว่ามาตราที่ได้ระบุไว้ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของหลักการ

ในกรณีที่เป็นการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ต้องแสดงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงิน และความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ

เพื่อประโยชน์ในการค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมาย ประธานสภาอาจกำหนดระเบียบในเรื่องต่อไปนี้

- (๑) การสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติและเหตุผลในการกำหนดสาระสำคัญนั้นแต่ละเรื่อง
- (๒) การจัดทำตารางการแก้ไขเพิ่มเติมและเหตุผลที่ใช้พิจารณาแก้ไขในวาระต่าง ๆ

ข้อ ๑๐๘ ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภา ให้ประธานสภาทำการตรวจสอบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับ หากเห็นว่า การเสนอร่างพระราชบัญญัติไม่เป็นไปตามข้อ ๑๐๗ ให้ประธานสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นกลับคืนไปยังผู้เสนอเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องต่อไป

ข้อ ๑๐๙ ร่างพระราชบัญญัติที่มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอตามมาตรา ๑๓๓ (๓) ของรัฐธรรมนูญ ให้เลขาธิการจัดทำรายงานผลการดำเนินการร่างพระราชบัญญัตินั้นเพื่อให้สภาทราบด้วย

ในการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น เป็นผู้เสนอและชี้แจงร่างพระราชบัญญัติต่อที่ประชุมสภา

ข้อ ๑๑๐ ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติซึ่งสมาชิกเป็นผู้เสนอตามมาตรา ๑๓๓ (๒) ของรัฐธรรมนูญ หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอตามมาตรา ๑๓๓ (๓) ของรัฐธรรมนูญนั้น เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามมาตรา ๑๓๔ ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันระหว่างประธานสภาและประธานคณะกรรมการการสามัญประจำสภาทุกคณะที่จะวินิจฉัย โดยให้ประธานสภาจัดให้มีการประชุมร่วมกันภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ที่มีกรณีดังกล่าว

มติของที่ประชุมร่วมกันตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้เสียงข้างมากเป็นประมาณ ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานสภาออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

กรณีที่วินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาแจ้งให้ผู้เสนอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ม่ควินิจฉัย

หากภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งตามวรรคสาม ผู้เสนอไม่ถอนร่างพระราชบัญญัตินั้นไปให้นายกรัฐมนตรีรับรอง

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้รับร่างพระราชบัญญัติตามวรรคสี่แล้ว หากไม่ให้คำรับรองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ ให้ประธานสภาแจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้เสนอทราบ

ข้อ ๑๑๑ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ให้กระทำเป็นสามวาระตามลำดับ

ข้อ ๑๑๒ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ให้พิจารณาและลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

เพื่อประโยชน์แก่การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามข้อนี้ สภาจะให้คณะกรรมการพิจารณาก่อนรับหลักการก็ได้ ทั้งนี้ ต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงคณะกรรมการ

ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันหลายฉบับรวมกัน สภาจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแต่ละฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้ และเมื่อสภาได้มีมติรับหลักการแล้ว ให้สภาลงมติว่าจะใช้ร่างพระราชบัญญัติฉบับใดเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง

ข้อ ๑๑๓ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกเป็นผู้เสนอตามมาตรา ๑๓๓ (๒) ของรัฐธรรมนูญ หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอตามมาตรา ๑๓๓ (๓) ของรัฐธรรมนูญ คณะรัฐมนตรีอาจขอรับร่างพระราชบัญญัตินั้นไปพิจารณาก่อนที่สภาจะลงมติตามข้อ ๑๑๒ ก็ได้ โดยให้รอการพิจารณาไว้ก่อนสามสิบวัน

เมื่อประธานสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติคืนมาจากคณะรัฐมนตรีพร้อมข้อสังเกต หรือเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งโดยคณะรัฐมนตรีมิได้ส่งร่างพระราชบัญญัติคืนมาพร้อมข้อสังเกต ให้บรรจुर่างพระราชบัญญัตินั้นเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

ข้อ ๑๑๔ ในกรณีที่สภามีมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติไว้พิจารณา ให้สภาพิจารณาในลำดับต่อไปเป็นวาระที่สอง

ข้อ ๑๑๕ การพิจารณาในวาระที่สอง ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการที่สภาตั้งหรือกรรมาธิการเต็มสภา

ตามปกติ ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการที่สภาตั้ง การพิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภาจะกระทำได้อีกต่อเมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคนและที่ประชุมสภาอนุมัติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยกรรมาธิการเต็มสภานั้น สภาจะตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาปัญหาใดโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินั้นก็ได้

คณะกรรมการอาจเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขมาตราเดิมได้ แต่ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

ข้อ ๑๑๖ ในกรณีพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการที่สภาตั้งนั้น สภาจะมอบหมายให้คณะกรรมการสามัญประจำสภาหรือคณะกรรมการวิสามัญเป็นผู้พิจารณาก็ได้

ข้อ ๑๑๗ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติขึ้นคณะกรรมการที่สภาตั้งขึ้น สมาชิกผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติก็ให้เสนอคำแปรญัตติเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันที่สภามีมติกำหนดเวลาแปรญัตติ เว้นแต่สภาจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ หากวันสุดท้ายของกำหนดเวลาแปรญัตติเป็นวันหยุดทำการตามประกาศเป็นทางการหรือตามประเพณี ให้นับวันที่เริ่มทำการใหม่ต่อจากวันที่หยุดทำการนั้นเป็นวันสุดท้ายของกำหนดเวลาแปรญัตติ

การแปรญัตติ โดยปกติต้องแปรเป็นรายมาตรา และให้เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการกำหนด

การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขมาตราเดิม ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

ข้อ ๑๑๘ เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นโดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติม พร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่า ได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติ มติของคณะกรรมการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมาธิการ ก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่ามิใช่ข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรี ศาลฎีกา ศาลปกครองสูงสุด ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง ควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณา และให้นำความในข้อ ๙๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๑๙ ร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกเป็นผู้เสนอตามมาตรา ๑๓๓ (๒) ของรัฐธรรมนูญ หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอตามมาตรา ๑๓๓ (๓) ของรัฐธรรมนูญ และในชั้นรับหลักการไม่เป็น

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่ในการพิจารณาในวาระที่สอง ถ้าสภาได้ลงมติแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใด และประธานสภาเห็นเองหรือสมาชิกทั้งที่หวังต่อประธานสภาโดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคนว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาสั่งระงับการพิจารณาไว้ก่อน เพื่อดำเนินการต่อไปตามข้อ ๑๑๐ และหากที่ประชุมร่วมกันตามข้อ ๑๑๐ วินิจฉัยว่า การแก้ไขเพิ่มเติมทำให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นมีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการเงิน ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปให้นายกรัฐมนตรีรับรอง ถ้านายกรัฐมนตรีไม่ให้คำรับรอง ให้สภาดำเนินการแก้ไขเพื่อมิให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

ข้อ ๑๒๐ เมื่อประธานสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติและรายงานของคณะกรรมการตามข้อ ๑๑๘ แล้ว ให้เสนอสภาเพื่อพิจารณาต่อไปโดยให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

ข้อ ๑๒๑ ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยกรรมการเต็มสภา ให้ถือว่าสมาชิกทุกคนในที่ประชุมสภาประกอบกันเป็นคณะกรรมการ และประธานมีฐานะเป็นประธานคณะกรรมการด้วย

การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภา เป็นทั้งการพิจารณาชั้นคณะกรรมการ และการพิจารณาของสภาในวาระที่สองเรียงตามลำดับมาตรารวมกันไป

ข้อ ๑๒๒ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้สภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา และให้สมาชิกอภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่คณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติม ส่วนกรณีที่มีการสงวนคำแปรญัตติหรือการสงวนความเห็นให้อภิปรายได้เฉพาะผู้แปรญัตติที่ได้สงวนคำแปรญัตติหรือกรรมการที่ได้สงวนความเห็นไว้เท่านั้น ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมสภาจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น

การพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราตามวรรคหนึ่ง ให้สภาพิจารณาและลงมติเรียงตามลำดับมาตราทีละมาตราจนจบร่าง เว้นแต่ประธานเห็นสมควรหรือสมาชิกร้องขอ จะพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่างไปก่อน แล้วจึงย้อนกลับไปลงมติทีละมาตราในภายหลังก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ประธานอาจกำหนดให้ลงมติในมาตราใดหรือในประเด็นใดก่อนก็ได้

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิม ให้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายเดิมด้วย และให้นำความในวรรคหนึ่ง และวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๒๓ เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๑๒๒ จนจบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่งและในการพิจารณาครั้งนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดมิได้นอกจากเนื้อความที่เห็นว่าย่างขัดแย้งกันอยู่

ในการพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่งตามวรรคหนึ่งนั้น หากปรากฏว่าเนื้อความในร่างนั้นมีความผิดพลาด หรือมีความจำเป็นอันสมควรอย่างยิ่งที่ต้องแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความในร่างนั้น ให้ประธาน

หารือที่ประชุมสภาว่าสมควรพิจารณาทบทวนหรือไม่ หากที่ประชุมสภาลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ก็ให้ทบทวนเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความในร่างนั้นได้

ข้อ ๑๒๔ เมื่อได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สองเสร็จแล้ว ให้สภาพิจารณาต่อไปในวาระที่สาม

ข้อ ๑๒๕ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สาม ให้ที่ประชุมสภาลงมติว่าสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมายหรือไม่

การพิจารณาในวาระนี้ไม่มีการอภิปราย

ข้อ ๑๒๖ ในกรณีที่สภาลงมติในวาระที่หนึ่งไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ หรือลงมติในวาระที่สามไม่สมควรประกาศร่างพระราชบัญญัติใช้เป็นกฎหมาย ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

ข้อ ๑๒๗ ร่างพระราชบัญญัติซึ่งสภาลงมติในวาระที่สาม สมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย ให้เลขาธิการส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๒๘ ในกรณีที่ปรากฏว่าร่างพระราชบัญญัติที่สภาให้ความเห็นชอบในวาระที่สามว่าสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมายมีความผิดพลาด และสมควรได้รับการพิจารณาทบทวนอีกครั้ง ประธานสภาอาจขอปรึกษา หรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน ให้นำร่างพระราชบัญญัตินั้นกลับมาทบทวนได้อีกครั้งหนึ่ง หากที่ประชุมสภาลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ก็ให้ดำเนินการได้ ทั้งนี้ ต้องก่อนนายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย

การขอปรึกษาหรือญัตติตามวรรคหนึ่งต้องระบุประเด็นและเหตุผลที่จะขอนำกลับมาทบทวนให้ชัดเจน

การพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น และให้กระทำในที่ประชุมสภาโดยคณะกรรมการเต็มสภา และให้ดำเนินการตามข้อ ๑๒๑ ถึงข้อ ๑๒๗ ต่อไป

ข้อ ๑๒๙ เพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของประชาชน ประธานสภาอาจกำหนดระเบียบให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในร่างพระราชบัญญัติที่สภาหรือคณะกรรมการพิจารณาก็ได้

หมวด ๗

การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๓๐ การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้นำความในหมวด ๖ การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมาใช้บังคับกับการเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกเสนอตามมาตรา ๑๓๑ ของรัฐธรรมนูญ ในวาระที่สอง หากมิใช่เป็นการพิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภา ให้สภาตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญ คณะหนึ่งขึ้นพิจารณา โดยให้คณะรัฐมนตรี และศาลฎีกาหรือศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง เสนอรายชื่อรวมกันได้ไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอตามมาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญ ในวาระที่สอง หากมิใช่เป็นการพิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภา ให้สภาตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญ คณะหนึ่งขึ้นพิจารณา โดยให้คณะรัฐมนตรี ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เสนอรายชื่อรวมกันได้ไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของคณะกรรมาธิการวิสามัญตามวรรคสอง ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่สภากำหนด หากที่ประชุมสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแล้ว ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไปยังศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สภาให้ความเห็นชอบ

(๒) ในกรณีที่ศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง ไม่ให้ความเห็นหรือไม่มีข้อทักท้วงภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างดังกล่าว ให้สภาดำเนินการต่อไปตามข้อ ๑๒๗

(๓) ในกรณีที่ศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่สภาให้ความเห็นชอบนั้น มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้ ให้ประธานสภาบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน ทั้งนี้ ที่ประชุมสภาต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว โดยมีอำนาจแก้ไขเพิ่มเติมตามข้อเสนองานได้ตามที่เห็นสมควร เมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามข้อ ๑๒๗

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของคณะกรรมาธิการวิสามัญตามวรรคสาม ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่สภากำหนด หากที่ประชุมสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแล้ว ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นให้ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา

(๒) ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องหรือคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ไม่ให้ความเห็นหรือไม่มีข้อทักท้วงหรือไม่ได้แจ้งให้ประธานสภาทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างดังกล่าว ให้ดำเนินการต่อไปตามข้อ ๑๒๗

(๓) ถ้าศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องหรือคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และแจ้งให้ประธานสภาทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่รับร่าง ให้ประธานสภาบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม

เป็นเรื่องด่วน และให้สภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นเพื่อพิจารณาตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญ

(๔) เมื่อคณะกรรมการวิสามัญตาม (๓) พิจารณาแล้วเสร็จ และเสนอต่อสภากลางใน สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ซึ่งต้องเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พร้อมทั้งรายงาน ต่อประธานสภา ให้ประธานสภาบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน ทั้งนี้ ถ้าสภามีมติ ไม่เห็นชอบด้วยคะแนนเสียงเกินสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป แต่หากสภามีมติไม่เห็นชอบด้วยคะแนนไม่ถึงสองในสามของจำนวน สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ถือว่าสภาให้ความเห็นชอบตามร่างที่คณะกรรมการวิสามัญตาม (๓) เสนอ และให้ดำเนินการต่อไปตามข้อ ๑๒๗

หมวด ๘

การพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ข้อ ๑๓๑ เมื่อมีกรณีที่สภาจะต้องพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย สภาอาจตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่เกินยี่สิบเอ็ดคน เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อ ให้ดำรงตำแหน่งนั้น รวมทั้งรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอันจำเป็นสำหรับตำแหน่งนั้น เป็นกรณี ๆ ไป

การตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลตามวรรคหนึ่ง ต้องกระทำให้เสร็จครบทุกรายภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ เว้นแต่จะมี กฎหมายกำหนดระยะเวลาไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายใดบัญญัติให้สภาเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง แต่ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งรายชื่อผู้สมควรได้รับเลือกไว้ สภาอาจตั้งคณะกรรมการวิสามัญ ตามวรรคหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่พิจารณาเสนอรายชื่อ พร้อมทั้งตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และ พฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลที่เห็นสมควรเป็นจำนวนสองเท่าของจำนวนที่ต้องเลือก เพื่อเสนอต่อสภา ภายในเวลาที่กำหนดก็ได้

ข้อ ๑๓๒ การตั้งกรรมการวิสามัญตามข้อ ๑๓๑ ให้ตั้งจากสมาชิกที่คณะกรรมการวิสามัญกิจการ สภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอชื่อ มีจำนวนไม่เกินห้าคน จำนวนนอกจากนั้นให้ที่ประชุมสภาตั้งจากรายชื่อสมาชิก ที่คณะกรรมการวิสามัญประจำสภาเสนอจากกรรมการคณะนั้น ๆ คณะละหนึ่งคน

ข้อ ๑๓๓ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรม ของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย คณะกรรมการวิสามัญอาจเรียกเอกสารหรือพยานหลักฐานอันจำเป็นจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใด มาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความเห็นได้ตามที่เห็นสมควร

ให้คณะกรรมการสิทธิการสามัญมีหนังสือเชิญบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย มาให้ข้อเท็จจริง หรือชี้แจงเกี่ยวกับประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมที่ประสงค์จะทราบ หรืออาจให้บุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายแสดงวิสัยทัศน์ด้วยก็ได้ หากปรากฏว่ามีข้อมูลหรือข้อเท็จจริงอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และข้อมูลหรือข้อเท็จจริงนั้นยังไม่เป็นที่ยุติ ให้บุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายมีสิทธิชี้แจงและแถลงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเพื่อความเป็นธรรม

ข้อ ๑๓๔ การประชุมคณะกรรมการสิทธิการสามัญให้กระทำเป็นการลับ โดยผู้ที่เข้าฟังการประชุมได้ ต้องเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประชุมและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสิทธิการสามัญ

ข้อ ๑๓๕ เมื่อคณะกรรมการสิทธิการสามัญดำเนินการตามหน้าที่เสร็จแล้ว ให้เสนอรายงานต่อประธานสภา

รายงานของคณะกรรมการสิทธิการสามัญดังกล่าวจะแยกจัดทำบางส่วนเป็นรายงานลับก็ได้ ในกรณีนี้ให้ระบุข้อมูล ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ได้จากการตรวจสอบ พร้อมจัดทำทสรูปเป็นรายบุคคลไว้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานด้วย

ข้อ ๑๓๖ เมื่อประธานสภาได้รับรายงานของคณะกรรมการสิทธิการสามัญตามข้อ ๑๓๕ แล้ว ให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน และให้เลขาธิการจัดส่งเฉพาะระเบียบวาระการประชุมและเอกสารที่เกี่ยวข้องให้สมาชิกโดยไม่ต้องจัดส่งรายงานลับของคณะกรรมการสิทธิการสามัญดังกล่าวไปด้วย

ข้อ ๑๓๗ ในการประชุม ให้คณะกรรมการสิทธิการสามัญนำเสนอรายงานของคณะกรรมการสิทธิการสามัญต่อที่ประชุมสภา โดยให้เลขาธิการแจกจ่ายสำเนารายงานลับของคณะกรรมการสิทธิการสามัญให้แก่สมาชิกเพื่อประกอบการพิจารณาในที่ประชุมสภา สำเนารายงานลับดังกล่าว สมาชิกจะนำออกนอกห้องประชุมมิได้

ก่อนนำเสนอรายงานลับของคณะกรรมการสิทธิการสามัญต่อที่ประชุมสภาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสิทธิการสามัญร้องขอต่อที่ประชุมสภาเพื่อให้มีการดำเนินการประชุมลับ

ในกรณีที่มีได้มีการประชุมลับ ให้ประธานสภาสั่งงดการถ่ายทอดการประชุมทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์

ภายหลังการประชุมดังกล่าวเสร็จสิ้นให้เลขาธิการส่งรายงานลับตามวรรคหนึ่งไปยังคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาก่อนว่าจะสมควรเปิดเผยหรือไม่ และถ้าคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นว่าไม่สมควรเปิดเผย ให้เลขาธิการแยกรายงานลับดังกล่าวออกจากรายงานการประชุมและเก็บรักษาไว้ โดยจะเปิดเผยมิได้

ข้อ ๑๓๘ หากสภาพิจารณารายงานตามข้อ ๑๓๕ แล้ว เห็นว่ายังมีข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานใดไม่สมบูรณ์เพียงพอที่จะใช้ประกอบการพิจารณาและลงมติได้ ที่ประชุมสภาอาจมีมติให้คณะกรรมการสามัญสอบหาข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานเพิ่มเติม

ให้คณะกรรมการสามัญดำเนินการตามมติของสภาโดยเร็ว แล้วจัดทำรายงานเพิ่มเติมเสนอไปยังประธานสภาต่อไป

ข้อ ๑๓๙ เมื่อที่ประชุมสภาได้พิจารณารายงานเสร็จแล้ว ให้สมาชิกส่งคืนสำเนารายงานลับของคณะกรรมการสามัญต่อเลขาธิการในที่ประชุมสภา เพื่อนำไปทำลายตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ต่อไป โดยให้ประธานคณะกรรมการสามัญหรือผู้ที่ประธานคณะกรรมการสามัญมอบหมาย เป็นผู้กำกับในการทำลายนั้น

ข้อ ๑๔๐ ให้นำความในหมวด ๔ ว่าด้วยกรรมการ มาใช้บังคับกับการดำเนินการของคณะกรรมการสามัญโดยอนุโลม เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้แล้วในหมวดนี้

หมวด ๙

การให้บุคคลพ้นจากตำแหน่ง

ข้อ ๑๔๑ ในหมวดนี้ คำว่า

“ผู้ร้อง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิร้องขอให้สภามีมติให้บุคคลพ้นจากตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนด

“ผู้ถูกร้อง” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งที่สภาอาจมีมติให้พ้นจากตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนด

ข้อ ๑๔๒ การให้บุคคลพ้นจากตำแหน่ง ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อประธานสภา โดยจะต้องทำเป็นหนังสือระบุชื่อ อายุ ที่อยู่ หมายเลขประจำตัวประชาชน พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และลงลายมือชื่อผู้ร้องโดยระบุวัน เดือน ปี ที่ลงลายมือชื่อ และต้องระบุชื่อ ตำแหน่ง ของผู้ถูกร้อง และการกระทำหรือพฤติการณ์ที่กล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งเป็นข้อ ๆ อย่างชัดเจน รวมทั้งระบุพยานหลักฐานหรือเบาะแสตามสมควรและเพียงพอที่สภาจะดำเนินการตรวจสอบและพิจารณาต่อไปได้ เว้นแต่กรณีผู้ร้องเป็นสมาชิกให้เลขาธิการตรวจสอบความถูกต้องของลายมือชื่อและลงนามรับรองไว้เป็นหลักฐานแทนการระบุตัวตนของผู้ร้อง

เมื่อมีคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานสภาแจ้งให้ที่ประชุมสภาทราบโดยเร็ว

ข้อ ๑๔๓ เมื่อประธานสภาได้รับคำร้องแล้ว ให้ประธานสภาดำเนินการตรวจสอบ และพิจารณาว่าคำร้องถูกต้องและครบถ้วนตามที่กฎหมายและข้อ ๑๔๒ นั้นกำหนดหรือไม่ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่รับคำร้อง หากไม่สามารถดำเนินการได้ทัน ให้ประธานสภาแจ้งให้ที่ประชุมสภาทราบเพื่อขอขยายระยะเวลา ในกรณีที่เห็นว่าถูกต้องและครบถ้วนแล้วให้ประธานสภาจัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาดำเนินการตามข้อ ๑๔๔

หากปรากฏว่าคำร้องไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนตามที่กฎหมายและข้อ ๑๔๒ นั้นกำหนดให้ประธานสภาส่งคำร้องดังกล่าวไปยังผู้ร้องเพื่อแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งจากประธานสภา ในกรณีที่ประธานสภาได้รับคำร้องที่ได้แก้ไข ให้ตรวจสอบคำร้องดังกล่าว

ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ในกรณีที่เห็นว่าผู้ร้องได้แก้ไขถูกต้องครบถ้วนให้ประธานสภาจัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาดำเนินการตามข้อ ๑๔๔ แต่หากเห็นว่าคำร้องนั้นมิได้แก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนให้ประธานสภาส่งคำร้องคืนให้แก่ผู้ร้อง

หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำคำร้อง การดำเนินการตรวจสอบ การพิจารณาคำร้องและการแจ้งผลการตรวจสอบกรณีคำร้องไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

ข้อ ๑๔๔ เมื่อมีกรณีที่สภาจะต้องพิจารณาให้บุคคลพ้นจากตำแหน่ง ให้สภามีมติส่งคำร้องดังกล่าวไปยังคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง หรือตั้งคณะกรรมการสามัญ หรือตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาขอโทษเท็จจริงตามคำร้อง

เพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม ในการพิจารณาขอโทษเท็จจริงของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ร้องและผู้ถูกร้องมีสิทธิเข้าฟังการพิจารณาหรือแถลงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวรวมทั้งสามารถอ้างตนเองและพยานหลักฐานอื่นเป็นพยานได้ตามที่คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งเห็นสมควร

เมื่อที่ประชุมสภามีมติให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งดำเนินการขอโทษเท็จจริงให้แล้วเสร็จ และจัดทำรายงานการขอโทษเท็จจริง เอกสาร และความเห็นแล้วเสนอไปยังประธานสภาโดยเร็ว

ข้อ ๑๔๕ เมื่อประธานสภาได้รับรายงานการขอโทษเท็จจริง เอกสาร และความเห็นจากคณะกรรมการตามข้อ ๑๔๔ แล้ว ให้ประธานสภาจัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับรายงานการขอโทษเท็จจริง เอกสาร และความเห็นจากคณะกรรมการตามข้อ ๑๔๔ และบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

ให้ประธานสภามีคำสั่งให้แจกสำเนารายงานการขอโทษเท็จจริง เอกสาร และความเห็นจากคณะกรรมการตามข้อ ๑๔๔ ให้แก่สมาชิก เพื่อศึกษาล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เว้นแต่เอกสารที่เป็นหลักฐานมีจำนวนมากให้สมาชิกตรวจดูได้ที่ห้องเก็บหลักฐาน ซึ่งสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจัดไว้

เอกสารทุกฉบับที่ใช้ประกอบการประชุมของสภาหรือที่เป็นหลักฐานในเรื่องการให้บุคคลพ้นจากตำแหน่งให้ถือเป็นเอกสารที่ไม่เปิดเผย เว้นแต่ที่ประชุมสภาจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๔๖ ในการพิจารณาของสภาเพื่อให้บุคคลพ้นจากตำแหน่ง ให้พิจารณาโดยเปิดเผย เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะสำคัญจึงให้พิจารณาลับ

ในการพิจารณาลับ ผู้ที่จะอยู่ในที่ประชุมสภา หรือ ณ ที่ใดในระยะเวลาที่จะฟังการพิจารณาได้ก็แต่เฉพาะสมาชิก ผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง และผู้ได้รับอนุญาตจากที่ประชุมสภา และห้ามบันทึกภาพหรือเสียงหรือใช้เครื่องมือสื่อสารใด ๆ ยกเว้นการบันทึกของสภา

ข้อ ๑๔๗ เมื่อที่ประชุมสภาได้พิจารณารายงานการสอบหาข้อเท็จจริงตามข้อ ๑๔๕ แล้วเห็นว่าประเด็นใดยังไม่สมบูรณ์เพียงพอที่จะใช้ประกอบการพิจารณาและลงมติได้ ที่ประชุมสภาอาจมีมติให้คณะกรรมการตามข้อ ๑๔๔ สอบหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมก็ได้

หากที่ประชุมสภามีมติให้คณะกรรมการตามข้อ ๑๔๔ สอบหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการตามข้อ ๑๔๔ ดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริงให้แล้วเสร็จและจัดทำรายงานการสอบหาข้อเท็จจริง เอกสาร และความเห็นไปยังประธานสภาโดยเร็ว

หากที่ประชุมสภาพิจารณาแล้ว เห็นว่ารายงานการสอบหาข้อเท็จจริง เอกสารและความเห็นของคณะกรรมการตามข้อ ๑๔๔ สมบูรณ์เพียงพอที่จะใช้ประกอบการพิจารณาและลงมติได้ ให้ประธานสภาเรียกประชุมเพื่อลงมติโดยเร็ว

ข้อ ๑๔๘ การออกเสียงลงมติให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ให้เลขาธิการจัดให้มีการลงคะแนนในคูหา โดยมีกล่องใส่บัตรลงคะแนน และจัดเตรียมบัตรลงคะแนนที่ระบุชื่อผู้ถูกร้องจากนั้น ให้เลขาธิการขานชื่อสมาชิกเพื่อรับบัตรลงคะแนนที่หน้าคูหาลงคะแนน แล้วเข้าลงคะแนนในคูหาไปโดยลำดับ โดยให้สมาชิกกาเครื่องหมายกากบาท (x) ในช่องที่กำหนดว่าพ้นจากตำแหน่งหรือไม่พ้นจากตำแหน่ง และเมื่อลงคะแนนเสร็จแล้วจึงเริ่มนับคะแนน

ข้อ ๑๔๙ ให้ประธานจัดให้มีการจับสลากเพื่อคัดเลือกสมาชิกจำนวนสิบคน เป็นกรรมการผู้ดำเนินการลงคะแนนและตรวจนับคะแนน

การนับคะแนนให้ขานคะแนนว่ “พ้นจากตำแหน่ง” หรือ “ไม่พ้นจากตำแหน่ง” พร้อมทั้งชูบัตรลงคะแนนโดยเปิดเผยให้ผู้อยู่ในที่ประชุมสภาได้เห็นด้วย

ข้อ ๑๕๐ มติของสภาในการให้บุคคลพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ข้อ ๑๕๑ เมื่อสภามีมติแล้ว ให้ประธานสภาแจ้งมติให้ผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง เลขาธิการคณะรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี เพื่อทราบโดยทันที

ข้อ ๑๕๒ นับแต่เมื่อมีคำร้องตามข้อ ๑๔๒ เป็นต้นไป จนเสร็จสิ้น การออกเสียงลงมติตามข้อ ๑๔๘ สมาชิกจักต้องวางตนเป็นกลางและเที่ยงธรรม ไม่กล่าวหรือแสดงไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ ซึ่งข้อความหรือความเห็นอันจะทำให้การพิจารณาและการวินิจฉัยของที่ประชุมสภาต้องเสียความยุติธรรมไป เช่น

- (๑) วิพากษ์ต่อสาธารณะในลักษณะที่ไม่เหมาะสมต่อความเป็นกลางในเรื่องที่พิจารณา
- (๒) ให้ความเห็นต่อสาธารณะ โดยประสงค์จะบ่งบอกให้ทราบได้ว่าตนจะมีมติเช่นใด
- (๓) ให้ความเห็นในหมู่สมาชิกอันเป็นการแสดงผิดจากข้อเท็จจริงแห่งการพิจารณา หรือเป็นการวิพากษ์โดยไม่เที่ยงธรรม ยังผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เกี่ยวข้อง
- (๔) ชักงูหรือชี้แนะให้สมาชิกผู้หนึ่งผู้ใดมีมติไปในทางใดในลักษณะที่เสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการเป็นสมาชิก

ข้อ ๑๕๓ เมื่อมีกรณีที่สภาจะต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบให้บุคคลพ้นจากตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนดให้นำความในหมวดนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยสภาจะตั้งคณะกรรมการขึ้นทำหน้าที่หรือไม่ก็ได้

หมวด ๑๐

การเสนอและการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๑๕๔ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา ๒๕๖ ของรัฐธรรมนูญ ต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมีบันทึกประกอบ ดังต่อไปนี้

- (๑) หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม
- (๒) เหตุผลในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม
- (๓) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นให้กำหนดโดยชัดแจ้ง และระบุมาตราที่ต้องการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกด้วย

ข้อ ๑๕๕ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ จะเสนอมิได้

ข้อ ๑๕๖ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่เสนอต่อสภา ให้ประธานสภาเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนทราบตามวิธีการที่ประธานสภากำหนด

ข้อ ๑๕๗ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ ให้เลขาธิการจัดทำรายงานผลการดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นเพื่อให้สภาทราบด้วย

ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้น เป็นผู้เสนอและชี้แจงร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อที่ประชุมสภา

ข้อ ๑๕๘ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่มีผู้เสนอตามมาตรา ๒๕๖ (๑) ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาทำการตรวจสอบ และหากมีข้อบกพร่องให้ประธานสภาแจ้งผู้เสนอเพื่อแก้ไขให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด

ข้อ ๑๕๙ ให้ประธานสภาบรรจุร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเข้าระเบียบวาระการประชุมภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับญัตตินั้น เว้นแต่ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอให้นับแต่วันที่ตรวจสอบเอกสารถูกต้องครบถ้วน

การแก้ไขเพิ่มเติมญัตติที่ยื่นไว้เดิมให้กระทำได้ก่อนประธานสภาจะบรรจุระเบียบวาระการประชุม โดยต้องให้ผู้เสนอญัตติที่ลงชื่อไว้เดิมทุกคนร่วมลงชื่อขอแก้ไขเพิ่มเติมญัตติด้วย เว้นแต่เป็นการขอแก้ไขเล็กน้อย

ข้อ ๑๖๐ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำเป็นสามวาระตามลำดับ

ข้อ ๑๖๑ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในวาระที่หนึ่ง ให้สภาพิจารณาและลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้น

การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

เพื่อประโยชน์แก่การวินิจฉัยดังกล่าวในวาระหนึ่ง ที่ประชุมสภาจะตั้งคณะกรรมการพิจารณา ก่อนรับหลักการก็ได้

ในกรณีที่ที่ประชุมสภามีมติให้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหลายฉบับรวมกัน สภาจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมแต่ละฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้ และเมื่อที่ประชุมสภาได้มีมติรับหลักการแล้ว ให้ลงมติว่าจะใช้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับใดเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง

ข้อ ๑๖๒ ในกรณีที่สภาลงมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมไว้พิจารณา ให้สภาพิจารณาในลำดับต่อไปเป็นวาระที่สอง

ข้อ ๑๖๓ การพิจารณาในวาระที่สอง ให้สภาตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาประกอบด้วยกรรมการตามจำนวนที่สภาเห็นสมควรกำหนด

ข้อ ๑๖๔ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมชั้นคณะกรรมการ สมาชิกผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมก็ให้เสนอคำแปรญัตติเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันถัดจากวันที่สภามีมติกำหนดเวลาแปรญัตติ เว้นแต่สภาจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติเป็นอย่างอื่น

การแปรญัตติ โดยปกติต้องแปรเป็นรายมาตรา

การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขมาตราเดิม ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่การแก้ไขเพิ่มเติมมาตราที่เกี่ยวข้องกับหลักการนั้น

ข้อ ๑๖๕ เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติม พร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติมติของคณะกรรมการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมการก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ข้อ ๑๖๖ เมื่อประธานสภาได้รับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและรายงานของคณะกรรมการตามข้อ ๑๖๕ แล้ว ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมภายในสิบห้าวัน

ข้อ ๑๖๗ ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้สภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา และให้สมาชิกอภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่คณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติม ส่วนกรณีที่มีการสงวนคำแปรญัตติ

หรือการสงวนความเห็นให้อภิปรายได้เฉพาะผู้แปรญัตติที่ได้สงวนคำแปรญัตติหรือกรรมการที่ได้สงวนความเห็นไว้เท่านั้น ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมสภาจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๖๘ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ ในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอตามจำนวนที่ที่ประชุมสภาเห็นสมควรกำหนดได้แสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมสภาด้วย โดยให้แสดงความคิดเห็นได้เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่คณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติมเท่านั้น ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมสภาจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น ส่วนการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมชั้นคณะกรรมการ จะเปิดโอกาสให้ผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอได้แสดงความคิดเห็นตามจำนวนที่คณะกรรมการเห็นสมควรกำหนดด้วยก็ได้

ข้อ ๑๖๙ การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ

ข้อ ๑๗๐ เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๑๖๗ จนจบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปรูปอีกครั้งหนึ่งและในการพิจารณารั้งนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดมิได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่าขัดแย้งกันอยู่

ข้อ ๑๗๑ เมื่อได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้สภาพิจารณาต่อไปในวาระที่สาม

ข้อ ๑๗๒ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในวาระที่สาม ไม่มีการอภิปรายและให้ที่ประชุมสภาลงมติว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญ

การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผยและต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ข้อ ๑๗๓ ในกรณีที่สภาลงมติในวาระที่หนึ่งไม่รับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือลงมติในวาระที่สามไม่เห็นชอบด้วย ให้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นเป็นอันตกไป

ข้อ ๑๗๔ เมื่อสภามีมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน แล้วให้ประธานสภาดำเนินการส่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายต่อไป

ข้อ ๑๗๕ ในกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด ๑ บททั่วไป หมวด ๒ พระมหากษัตริย์ หรือหมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่หรืออำนาจของศาลหรือองค์กรอิสระ หรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติตามหน้าที่หรืออำนาจได้ ก่อนดำเนินการตามข้อ ๑๗๔ ต้องดำเนินการ ดังนี้

(๑) ส่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวไปให้ผู้มีหน้าที่และอำนาจในการจัดให้มีการออกเสียงประชามติดำเนินการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติต่อไป

(๒) ในกรณีที่ผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้ดำเนินการตามข้อ ๑๗๔ ต่อไป

(๓) ในกรณีที่ผลการออกเสียงประชามติไม่เห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นเป็นอันตกไป

ข้อ ๑๗๖ ก่อนนายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยตามข้อ ๑๗๔ สมาชิกมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ มีสิทธิเข้าชื่อกันเสนอความเห็นต่อประธานสภาว่าร่างรัฐธรรมนูญตามข้อ ๑๗๔ ขัดต่อมาตรา ๒๕๕ หรือมีลักษณะตามมาตรา ๒๕๖ (๘) ของรัฐธรรมนูญ และให้ประธานสภาส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญและให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยมิได้

หมวด ๑๑

การตั้งกระทู้ถาม

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

ข้อ ๑๗๗ กระทู้ถามมี ๒ ประเภท คือ

(๑) กระทู้ถามสด

(๒) กระทู้ถามทั่วไป

ข้อ ๑๗๘ กระทู้ถามแต่ละกระทู้นั้น ให้ตั้งถามและซักถามได้เฉพาะคนเดียว

ข้อ ๑๗๙ กระทู้ถามต้องไม่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นเชิงประชด เสียดสี หรือกลั่นแกล้งใส่ร้าย

(๒) เคลือบคลุมหรือเข้าใจยาก

(๓) เป็นเรื่องที่ได้ตอบแล้ว หรือชี้แจงแล้วว่าไม่ตอบ

(๔) เป็นเรื่องที่มีประเด็นคำถามซ้ำหรือเรื่องทำนองเดียวกันกับกระทู้ถามซึ่งมีผู้เสนอมาก่อน

(๕) เป็นการให้ผู้ตอบกระทู้ถามออกความเห็น

(๖) เป็นปัญหาข้อกฎหมาย

(๗) เป็นเรื่องที่ไม่มีความสำคัญ

(๘) เป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลใด ๆ เว้นแต่ที่เกี่ยวกับการงานในหน้าที่ราชการ

ข้อ ๑๘๐ ระบุตามข้อ ๑๗๙ (๓) และ (๔) นั้น จะตั้งถามขึ้นใหม่ได้ในเมื่อมีสาระสำคัญต่างกัน หรือเหตุการณ์ในขณะที่มีกระทู้ถามครั้งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อตั้งกระทู้ถามครั้งก่อน

ข้อ ๑๘๑ การประชุมครั้งหนึ่ง ๆ ให้บรรจุกระทู้ถามสดได้ไม่เกินสามกระทู้ และกระทู้ถามทั่วไปไม่เกินสามกระทู้ แต่ถ้าหากมีกระทู้ถามทั่วไปหรือบรรจุระเบียบวาระการประชุมจำนวนมาก ประธานสภาจะบรรจุกระทู้ถามทั่วไปเกินกว่านี้ก็ได้

การจัดลำดับกระทู้ถามในที่ประชุมสภา ให้จัดตามลำดับ คือ กระทู้ถามสดและกระทู้ถามทั่วไป การถามและการตอบกระทู้ถามในการประชุมครั้งหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดระยะเวลาไม่เกินสองชั่วโมง

ข้อ ๑๘๒ การตอบกระทู้ถาม ให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดินเรื่องนั้นเป็นผู้ตอบ เว้นแต่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีนั้นไม่อยู่หรือติดราชการสำคัญ จะมอบหมายให้รัฐมนตรีอื่นเป็นผู้ตอบกระทู้ถามนั้นได้ โดยแจ้งเป็นหนังสือต่อประธานสภาก่อนถึงระเบียบวาระการพิจารณากระทู้ถาม

ในการตอบกระทู้ถาม นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีจะขอเลื่อนการตอบกระทู้ถามก็ได้ แต่ต้องชี้แจงเหตุผลในที่ประชุมสภา หรือแจ้งล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภาและให้กำหนดว่าจะตอบได้เมื่อใด

ข้อ ๑๘๓ การตั้งกระทู้ถามต้องชัดเจน ไม่ฟุ้งเฟ้อ วนเวียน ซ้ำซาก หรือมีลักษณะเป็นการอภิปราย การตอบกระทู้ถามของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี ให้นำความในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๘๔ ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิถอนกระทู้ถามเมื่อใดก็ได้ และเมื่อถึงระเบียบวาระกระทู้ถามของผู้ใด ถ้าผู้ตั้งกระทู้ถามขอเลื่อนการถามกระทู้ถาม ไม่ถาม หรือไม่อยู่ในที่ประชุมสภาให้ถือว่ากระทู้ถามนั้นตกไป

ข้อ ๑๘๕ กระทู้ถามใดที่สมาชิกภาพของผู้ตั้งกระทู้ถามสิ้นสุดลงให้ถือว่ากระทู้ถามนั้นตกไป

ข้อ ๑๘๖ กระทู้ถามใดที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรียังไม่ได้ตอบให้เป็นอันตกไป เมื่อคณะรัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง

ส่วนที่ ๒

กระทู้ถามสด

ข้อ ๑๘๗ การตั้งกระทู้ถามสด สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามได้ครั้งละหนึ่งกระทู้ ในวันประชุมที่มีวาระการตอบกระทู้ถาม โดยระบุชื่อเรื่องที่จะถาม พร้อมระบุวัตถุประสงค์ว่าจะถามนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ใด ทั้งนี้ การดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

กระทู้ถามสดต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นเรื่องสำคัญที่อยู่ในความสนใจของประชาชน

(๒) เป็นเรื่องที่กระทบถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน

(๓) เป็นเรื่องเร่งด่วน

ให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะวินิจฉัยว่ากระทู้ถามใดเป็นกระทู้ถามสดหรือไม่

ข้อ ๑๘๘ ในสัปดาห์ใดมีกระทู้ถามสดที่ประธานสภาวินิจฉัยแล้วเกินจำนวนสามกระทู้ ให้ประธานสภาจับสลากให้เหลือเพียงสามกระทู้ ในจำนวนสามกระทู้นี้หากปรากฏว่ามีกระทู้ถามที่เป็นเรื่องทำนองเดียวกัน ให้กระทู้ถามที่ถูกจับสลากขึ้นมาในลำดับหลังตกไป

เรื่องใดที่ประธานสภาวินิจฉัยว่าไม่เข้าลักษณะกระทู้ถามสดตามข้อ ๑๘๗ หรือไม่อนุญาตให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม หรือมิได้มีการถามตอบด้วยเหตุอื่นใดที่มีใช้การขอเลื่อนการตอบของรัฐมนตรีให้เป็นอันตกไป หากสมาชิกยังประสงค์ที่จะตั้งเป็นกระทู้ถามสดอยู่ก็ให้เสนอใหม่เพื่อพิจารณาในคราวถัดไป

ข้อ ๑๘๙ กระทู้ถามสดที่ประธานสภาวินิจฉัยตามข้อ ๑๘๗ หรือได้ดำเนินการตามข้อ ๑๘๘ แล้ว ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระกระทู้ถามสดและแจ้งให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบทราบ

ข้อ ๑๙๐ กระทู้ถามสดแต่ละกระทู้ให้ถามด้วยวาจาได้เรื่องละไม่เกินสามครั้ง

ข้อ ๑๙๑ ในระหว่างการถามกระทู้ถามสด หากประธานสภาวินิจฉัยว่าคำถามข้อใดเข้าลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๑๗๙ ให้ประธานมีอำนาจสั่งให้เปลี่ยนแปลงคำถาม

ส่วนที่ ๓

กระทู้ถามทั่วไป

ข้อ ๑๙๒ การตั้งกระทู้ถามทั่วไปให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา โดยมีข้อความ เป็นคำถามในข้อเท็จจริงหรือนโยบาย

ข้อเท็จจริงที่อ้างประกอบกระทู้ถามทั่วไป ต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ตั้งกระทู้ถามรับรองว่าถูกต้อง แม้ไม่ได้ยืนยันรับรองไว้ในกระทู้ถามทั่วไปก็ตาม และถ้าจำเป็นจะต้องมีคำชี้แจงประกอบให้ระบุแยกเป็น ส่วนหนึ่งต่างหาก

ข้อ ๑๙๓ ให้ประธานสภาวินิจฉัยว่ากระทู้ถามใดมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๑๗๙ หรือมีลักษณะ ตามข้อ ๑๘๐ และเมื่อวินิจฉัยแล้วให้แจ้งผู้ตั้งกระทู้ถามทราบภายในเจ็ดวัน

กระทู้ถามที่ประธานสภาวินิจฉัยว่าเป็นกระทู้ถาม ให้จัดส่งไปยังรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ

ข้อ ๑๙๔ ให้บรรจุกระทู้ถามเข้าระเบียบวาระการประชุมภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งไปยังรัฐมนตรี ตามข้อ ๑๙๓ วรรคสอง

การตั้งกระทู้ถามทั่วไปไปตามข้อ ๑๙๒ ในการประชุม ให้บรรจุกระทู้ถามลำดับแรกของสมาชิก เข้าระเบียบวาระการประชุมตามลำดับก่อนหลังที่ได้ยื่นต่อประธานสภา

ข้อ ๑๙๕ การประชุมครั้งหนึ่ง ๆ ไม่ให้ผู้ตั้งกระทู้ถามทั่วไปคนเดียวกันถามเกินกว่าหนึ่งกระทู้ เว้นแต่ไม่มีกระทู้ถามของสมาชิกอื่นเหลืออยู่

ข้อ ๑๙๖ กระทู้ถามที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีได้ตอบในที่ประชุมสภาแล้ว ผู้ตั้งกระทู้ถาม มีสิทธิซักถามได้อีกหนึ่งครั้ง เว้นแต่จะขอซักถามต่อไปเพราะคำตอบยังไม่หมดประเด็นและประธานอนุญาต

หมวด ๑๒

การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ

ข้อ ๑๙๗ การเสนอญัตติขอให้เปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา ๑๕๑ ของรัฐธรรมนูญ ต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภาโดยระบุเรื่องที่จะขอเปิดอภิปรายไว้ในญัตติด้วย

ข้อ ๑๙๘ เมื่อประธานสภาได้รับญัตติตามข้อ ๑๙๗ แล้ว ให้ทำการตรวจสอบ หากมีข้อบกพร่อง ให้ประธานสภาแจ้งผู้เสนอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับญัตติ

เมื่อประธานสภาได้ตรวจสอบความถูกต้องของญัตติแล้ว ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม เป็นเรื่องด่วนและแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ

ข้อ ๑๙๙ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีต้องเข้าร่วมประชุมสภาเพื่อชี้แจงด้วยตนเอง หากมีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ทำให้ไม่อาจชี้แจงได้ด้วยตนเอง ต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อประธานสภาก่อนวันนัดประชุมสภา

การชี้แจงตามวรรคหนึ่ง จะชี้แจงคำอภิปรายของสมาชิกที่ละคนเป็นลำดับไปหรือจะรวบรวมชี้แจงครั้งละหลายคนก็ได้

ข้อ ๒๐๐ ในการอภิปรายนั้น นอกจากที่กำหนดไว้ในหมวดนี้แล้ว ให้นำความในหมวด ๓ ส่วนที่ ๓ การอภิปราย มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๑๓

การเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ

ข้อ ๒๐๑ การขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๒ และมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญ ให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภาโดยระบุให้ชัดเจนว่าจะซักถามข้อเท็จจริงหรือเสนอแนะปัญหาต่อคณะรัฐมนตรีหรือจะให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงเกี่ยวกับปัญหาสำคัญในเรื่องใด

ให้ประธานสภาแจ้งการขอเปิดอภิปรายตามวรรคหนึ่ง ไปยังนายกรัฐมนตรีและให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

ข้อ ๒๐๒ เมื่อคณะรัฐมนตรีได้แถลงข้อเท็จจริงในเรื่องที่เปิดอภิปรายแล้ว สมาชิกมีสิทธิที่จะอภิปรายได้

ข้อ ๒๐๓ รัฐมนตรีเท่า่นั้นที่มีสิทธิจะตอบข้อซักถาม แถลง หรือชี้แจงข้อเท็จจริงในเรื่องที่เปิดอภิปราย

รัฐมนตรีจะตอบสมาชิกที่ซักถามหรือชี้แจงในเรื่องที่เปิดอภิปรายที่ละคนเป็นลำดับไป หรือจะรวบรวมตอบหรือชี้แจงครั้งละหลายคนก็ได้

ข้อ ๒๐๔ ในการอภิปรายนั้น นอกจากที่กำหนดไว้ในหมวดนี้แล้ว ให้นำความในหมวด ๓ ส่วนที่ ๓ การอภิปราย มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๑๔

การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก

ข้อ ๒๐๕ เมื่อนายกรัฐมนตรีขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมสภาตามมาตรา ๑๖๕ ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

ข้อ ๒๐๖ ในการอภิปรายนั้น ให้นำความในหมวด ๓ ส่วนที่ ๓ การอภิปราย มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๑๕

การให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญา

ข้อ ๒๐๗ เมื่อคณะรัฐมนตรีเสนอหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญ เพื่อให้สภาพิจารณาให้ความเห็นชอบ ให้ประธานสภาบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

ให้สภาพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบหนังสือสัญญาตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

ข้อ ๒๐๘ เพื่อประโยชน์แก่การพิจารณาให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญาตามข้อ ๒๐๗ สภาอาจตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาหรือมอบหมายให้คณะกรรมการคณะใดพิจารณาก่อนให้ความเห็นชอบก็ได้ และให้นำความในหมวด ๔ กรรมการ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๑๖

การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย

ข้อ ๒๐๙ สถานที่ประชุมสภาย่อมเป็นที่เคารพและเป็นเขตหวงห้าม บุคคลอื่นที่ไม่มีใช้สมาชิกหรือเจ้าหน้าที่สภาจะเข้าไปในสถานที่ประชุมสภาก่อนได้รับอนุญาตจากประธานมิได้ เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้เข้าไปต้องประพฤติตนให้เรียบร้อย มีสัมมาคารวะ และต้องแต่งกายตามที่ประธานสภากำหนด เมื่อหมดภารกิจต้องออกนอกสถานที่ประชุมสภา

ห้ามใช้เครื่องมือสื่อสารใด ๆ ซึ่งก่อให้เกิดการรบกวนและห้ามสูบบุหรี่ในที่ประชุมสภา

การแต่งกายของสมาชิกนั้น ให้แต่งเครื่องแบบสมาชิก หรือสากลนิยม หรือชุดพระราชทาน แขนยาว หรือตามที่ประธานสภากำหนด

ข้อ ๒๑๐ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบังคับนี้ ประธานมีอำนาจเตือน ห้ามปราม ห้ามพูด ให้ถอนคำพูด ให้กล่าวขอขมาในที่ประชุมสภา หรือสั่งให้ออกไปจากที่ประชุมสภาครั้งนั้นโดยมีหรือไม่มีกำหนดเวลาก็ได้

ในกรณีที่ประธานสั่งให้ผู้ใดออกจากที่ประชุมสภา หากผู้นั้นขัดขืน ประธานมีอำนาจสั่งเจ้าหน้าที่ตำรวจรัฐสภาให้นำตัวออกจากสถานที่ประชุมสภาหรือออกไปให้พ้นบริเวณที่ประชุมสภา คำสั่งของประธานตามข้อนี้ผู้ใดจะโต้แย้งมิได้

ข้อ ๒๑๑ การรักษาระเบียบและความเรียบร้อยในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกที่จะเข้ามาในที่ประชุมสภาหรือบริเวณสภา หรือเข้าฟังการประชุมของสภา ตลอดจนมารยาทของบุคคลเช่นว่านั้น และการโฆษณาข้อความเกี่ยวกับการประชุมปรึกษาของสภา ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนดไว้

หมวด ๑๗

บทสุดท้าย

ข้อ ๒๑๒ หากมีคำร้องขอให้สมาชิกผู้ใดพ้นจากสมาชิกภาพ ให้นำความตามมาตรา ๘๒ ของรัฐธรรมนูญ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากสภา ซึ่งอย่างน้อยต้องระบุให้ชัดเจนว่าสมาชิกผู้นั้นได้กระทำการหรือมีพฤติการณ์ใดอันเป็นเหตุที่ทำให้มีการยื่นคำร้องดังกล่าว

ข้อ ๒๑๓ ถ้าประธานขอปรึกษา หรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน ให้งดใช้ข้อบังคับข้อใดข้อหนึ่งทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณี หากที่ประชุมสภาลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกในที่ประชุมสภา ก็ให้งดใช้ข้อบังคับนั้นได้

ข้อ ๒๑๔ ถ้ามีปัญหาที่จะต้องตีความข้อบังคับนี้ ให้เป็นอำนาจของสภาที่จะวินิจฉัย และเมื่อที่ประชุมสภาได้ลงมติวินิจฉัยโดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เป็นประการใดแล้ว ให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นเป็นเด็ดขาด

การขอให้ที่ประชุมสภาวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง อาจกระทำได้โดยประธานขอปรึกษา หรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน

ข้อ ๒๑๕ การขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับนี้ ต้องเสนอเป็นญัตติโดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ญัตติแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับให้ทำเป็นร่างข้อบังคับโดยแบ่งเป็นข้อ และต้องมีบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบด้วย

การพิจารณาญัตติในข้อนี้ ให้นำความในหมวด ๖ การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๑๖ ในกรณีที่สภาจะต้องพิจารณาเกี่ยวกับการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้มีการจับ คุ่มซัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกไปทำการสอบสวนในฐานะเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาตามมาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

การขออนุญาตตามมาตรา ๑๒๕ หากประธานสภาเห็นว่าเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป ประธานสภาอาจสั่งให้ไม่บรรจุระเบียบวาระการประชุมหรือนำออกจากระเบียบวาระการประชุมได้ แล้วแจ้งให้ที่ประชุมสภาทราบ

ข้อ ๒๑๗ ในกรณีที่ประธานสภาได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๒๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแล้ว ให้ประธานแจ้งต่อที่ประชุมสภาทราบในโอกาสแรกที่มีการประชุม

ข้อ ๒๑๘ ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายตามมาตรา ๑๒๔ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ประสงค์จะให้มีการโฆษณาคำชี้แจง ให้บุคคลนั้นยื่นคำร้องขอต่อประธานสภาตามแบบที่กำหนด ทั้งนี้ ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่สมาชิกกล่าวถ้อยคำในที่ประชุมสภา

เมื่อประธานสภาได้รับคำร้องขอดังกล่าว ให้ส่งคำร้องขอนั้นไปยังสมาชิกผู้กล่าวถ้อยคำโดยเร็ว เพื่อให้สมาชิกผู้กล่าวถ้อยคำทำคำชี้แจงเสนอต่อประธานสภาภายในเจ็ดวัน

ให้เลขาธิการดำเนินการโฆษณาคำชี้แจงดังกล่าวด้วยวิธีปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีกำหนดระยะเวลาเจ็ดวันนับแต่วันที่ประธานสภาเห็นควรจัดให้มีการโฆษณาคำชี้แจง และให้ส่งสมาชิกผู้กล่าวถ้อยคำเพื่อทราบด้วย

ข้อ ๒๑๙ ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจัดสภาพแวดล้อม ทั้งทางสถาปัตยกรรม สารสนเทศ การสื่อสาร หรือบริการอื่นใดให้เหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก รวมทั้ง

(๑) จัดทำ จัดเก็บ หรือเรียกเอกสารใด ๆ เพื่อการพิจารณาหรือเผยแพร่ของสภา ให้อยู่ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่เป็นมาตรฐานเปิด หรือซึ่งคนพิการและผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ด้วย

(๒) จัดอุปกรณ์ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงผู้ช่วยสำหรับสมาชิกซึ่งเป็นคนพิการ หรือผู้สูงอายุที่มีความต้องการจำเป็นเป็นพิเศษ เพื่อให้สมาชิกสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพ

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๒๐ ให้ประธานสภาและรองประธานสภาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่ข้อบังคับนี้มีผลใช้บังคับ ยังคงดำรงตำแหน่งเป็นประธานสภาและรองประธานสภาตามข้อบังคับนี้ต่อไป

ข้อ ๒๒๑ ให้คณะกรรมการธิการและคณะอนุกรรมการที่ตั้งขึ้นตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และที่ยังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ ยังคงเป็นคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการตามข้อบังคับนี้

ให้กรรมการ อนุกรรมการ รวมทั้งตำแหน่งต่าง ๆ ในคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งดำรงตำแหน่ง

อยู่ในวันก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ ยังคงดำรงตำแหน่งดังกล่าว ในคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๒๒๒ ข้อบังคับนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ได้กระทำเสร็จแล้วก่อนใช้ข้อบังคับนี้ ส่วนการใดที่ยังกระทำค้างอยู่ให้ดำเนินการต่อไปตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๒๒๓ ให้นำข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาใช้บังคับกับสมาชิกและกรรมการโดยอนุโลมไปพลางก่อนเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ ข้อบังคับนี้ จนกว่าจะมีการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมตามมาตรา ๒๑๙ ของรัฐธรรมนูญ ขึ้นใช้บังคับ

ข้อ ๒๒๔ ให้บรรดาระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามข้อบังคับการประชุมที่ใช้บังคับอยู่ ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งข้อบังคับนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามข้อบังคับนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๒๒๕ ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และให้เลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐

ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ